

RADA GMINY SANNIKI

ul. Warszawska 169

09-540 Sanniki

powiat gostyniński, woj. mazowieckie
tel. (24) 277-78-10, fax (24) 277-78-15

**Uchwała Nr 92/XXIII/2016
Rady Gminy Sanniki
z dnia 23 lutego 2016 r.**

w sprawie: przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Sanniki na lata 2016-2030”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515, zm. przen. poz. 1045 i zm. poz. 1890) oraz art. 3 pkt. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r. poz. 1649; zm. Dz. U. z 2015 r. poz. 349, poz. 1240, poz. 1358 i poz. 1890) Rada Gminy Sanniki uchwała, co następuje:

§1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Gminy Sanniki na lata 2016-2030” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sanniki.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY SANNIKI**

Wanda Milczarek

RADA GMINY SANNIKI
ul. Warszawska 169
09-540 Sanniki
gostyniński, woj. mazowieckie
tel. (24) 277-...

*Załącznik do Uchwały Nr
92/XXIII/2016
Rady Gminy Sanniki
z dnia 23 lutego 2016 r.*

Strategia Rozwoju Gminy Sanniki na lata 2016-2030

Sanniki, luty 2016 r.

Spis treści

Wstęp	4
1. Charakterystyka Gminy Sanniki	5
1.1. Ogólna charakterystyka	5
1.2. Herb i flaga Gminy Sanniki	6
1.3. Środowisko naturalne	7
1.3.1. Klimat	7
1.3.2. Świat roślinny	7
1.3.3. Świat zwierzęcy	8
1.3.4. Koła myśliwskie	9
1.3.5. Rolnictwo	10
2. Infrastruktura społeczna	13
2.1. Demografia	13
2.2. Bezrobocie i rynek pracy	19
2.3. Pomoc społeczna	29
2.4. Bezpieczeństwo publiczne	34
2.5. Ochrona zdrowia	35
2.6. Aktywność społeczna oraz działalność organizacji pozarządowych	36
2.7. Ważniejsze podmioty gospodarcze	38
2.8. Oświata i kultura	39
2.8.1. Oświata	39
2.8.2. Kultura	44
3. Infrastruktura techniczna	57
3.1. Sieć komunikacyjna	57
3.2. Gospodarka wodno-ściekowa	58
3.3. Gospodarka odpadami	59
3.4. Odnawialne źródła energii	59
4. Budżet Gminy Sanniki	59
5. Ważniejsze zrealizowane inwestycje	64
6. Analiza mocnych i słabych stron - SWOT	69
7. Wizja i misja do 2030 r.	71
8. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań	72

9.	Zgodność strategii z dokumentami o zasięgu regionalnym i krajowym.....	78
10.	Finansowanie.....	79
11.	Monitoring i ewaluacja.....	79
Bibliografia	80
Spis tabel	81
Spis wykresów	82
Spis zdjęć	84
Spis rysunków	84

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Sanniki na lata 2016-2030 jest dokumentem zawierającym koncepcję wieloletnich działań wyznaczonych w oparciu o diagnozę obecnej sytuacji gminy oraz analizę jej atutów i słabych stron, a także wpływ czynników zewnętrznych na jej stan. *Strategia Rozwoju Gminy Sanniki* określa cele strategiczne i cele operacyjne oraz wyznacza kierunki działań, które zapewnią optymalne wykorzystanie zasobów Gminy Sanniki i wyjdą naprzeciw oczekiwaniom społeczności lokalnej. Misją dokumentu jest kreowanie zrównoważonego i spójnego rozwoju gminy atrakcyjnej turystycznie i inwestycyjnie, dzięki racjonalnemu i efektywnemu wykorzystaniu istniejących zasobów przyrodniczych, kulturowych, infrastruktury technicznej oraz wyspecjalizowanego rolnictwa dla stworzenia przestrzeni życiowej wysokiej jakości przedsiębiorczym i wykształconym mieszkańcom.

Istotą dokumentu jest wybór sposobów realizacji stworzonej wizji Gminy Sanniki w odniesieniu do zmieniających się warunków otoczenia przy zakreślonym horyzoncie czasowym.

Strategia Rozwoju Gminy Sanniki na lata 2016-2030 jest zgodna z priorytetami i celami dokumentów nadrzędnych. Polityka rozwoju gminy musi zostać przeprowadzona w celu wdrażania polityki zrównoważonego, wieloaspektowego i spójnego rozwoju zawartego w założeniach ww. dokumentów. Istotną rolę odgrywać będzie finansowanie przyjętych do realizacji planowanych zadań inwestycyjnych, w szczególności możliwość pozyskania środków finansowych z Unii Europejskiej. W celu zapewnienia prawidłowego wykonania założeń dokumentu konieczny będzie monitoring i ocena zaawansowania realizacji zadań w nim przyjętych. *Strategia Rozwoju Gminy Sanniki na lata 2016-2030* będzie podlegać ewaluacji w zależności od zmieniających się warunków.

Założone cele strategiczne i cele operacyjne oraz kierunki działań wyznaczone zostały w oparciu o wyniki spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami Gminy Sanniki w związku z pracami nad Lokalną Strategią Rozwoju obszaru, którego częścią jest Gmina Sanniki oraz na podstawie potrzeb inwestycyjnych zgłoszonych przez poszczególne sołectwa do budżetu Gminy Sanniki, a także podczas zebrań wiejskich, które odbyły się w 2015 r.

1. Charakterystyka Gminy Sanniki

1.1. Ogólna charakterystyka

Gmina Sanniki położona jest w centrum Polski w zachodniej części województwa mazowieckiego w powiecie gostynińskim. Zajmuje obszar 94,6 km² i jest to trzecia pod względem powierzchni gmina na terenie powiatu gostynińskiego. Gminę Sanniki tworzy 18 sołectw (Aleksandrów; Barcik Nowy; Barcik Stary; Brzezia; Brzeziny; Czyżew; Działy; Krubin; Lasek; Lubików; Lwówek; Osmolin; Osmólsk; Sanniki i Mocarzewo; Sielce; Staropól; Szkarada; Wólka Wysoka i Wólka Niska). Liczba miejscowości wynosi 20. W bezpośrednim sąsiedztwie graniczy z gminami: Gąbin; Iłów; Kiernozia; Pacyna i Słubice. Gminę Sanniki przecina droga wojewódzka nr 577, łącząca Sochaczew z Łąckiem. Z Sannik biegną również drogi wojewódzkie nr 584 i nr 583 do Łowicza i Żychlina. Odległość gminy od Warszawy i Łodzi wynosi około 80 km.

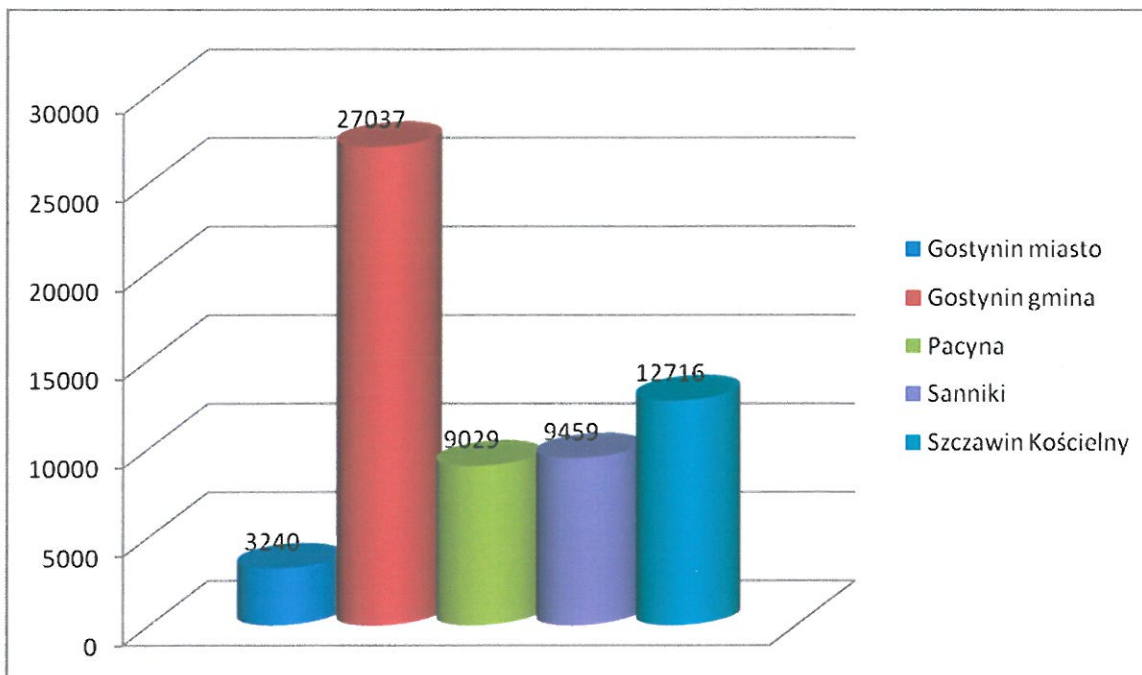
Rysunek 1: Mapa Gminy Sanniki.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

Wykres 1: Powierzchnia poszczególnych gmin powiatu gostynińskiego w ha.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie.

1.2. Herb i flaga Gminy Sanniki

Herb Gminy Sanniki to w polu zielonym dach kościelny srebrny zwieńczony krzyżem złotym, z dwoma wieżyczkami srebrnymi nakrytymi dachami złotymi, pod którym harfa złota między dwoma takimi kłosami.¹

Flaga Gminy Sanniki na płacie prostokątnym żółtym z dwoma pionowymi pasami zielonymi na obu skrajach, herb gminy umieszczony centralnie. Proporcje flagi 5:8 (pasy boczne szerokości 1/5 płata każdy).²

¹ Uchwała Nr 246/XXIX/2001 Rady Gminy Sanniki z dnia 23.08.2001 r. w sprawie: ustanowienia herbu Gminy Sanniki.

² Uchwała Nr 278/XXXIV/2002 Rady Gminy Sanniki z dnia 28.02.2002 r. w sprawie: ustanowienia flagi Gminy Sanniki.

Herb Gminy Sanniki odwołuje się do historii i tradycji tych ziem. Dach kościelny srebrny z dwoma wieżyczkami ma bezpośrednie odniesienie do historycznego herbu Osmolina (dawniej miasto królewskie, dziś wieś na terenie gminy), który przedstawiał taki dach srebrny w polu czerwonym. Harfa złota symbolizuje tradycje chopinowskie. W Sannikach bywał Fryderyk Chopin goszcząc tu na zaproszenie dawnych właścicieli – rodziny Pruszków. Obecnie w Sannikach odbywają się koncerty chopinowskie (w heraldyce harfa jest symbolem muzyki i harmonii). Natomiast dwa złote kłosa symbolizują tradycje rolnicze gminy (w heraldyce kłosa są symbolem hojności Ziemi).

1.3. Środowisko naturalne

1.3.1. Klimat

Miejscowy klimat pozostaje pod wpływem morsko-kontynentalnym. Nie dostrzega się różnic mikroklimatycznych, które uzależnione są głównie od ukształtowania terenu, stopnia zalesienia lub wód stałych. Średnia temperatura roczna wynosi 7,6°C. Miesiącem najchłodniejszym jest styczeń, przeciętnie -4°C, zaś najcieplejszym lipiec około 18,5°C. Opady są niższe od średniej krajowej i wynoszą niewiele ponad 529 mm rocznie, przy czym najwięcej deszczu obserwuje się w maju, lipcu oraz październiku. Większość wiatrów wieje z zachodu, chociaż zimą zdarzają się wiatry południowe, a latem północne. Przeciętna prędkość wiatru wynosi 3,1 km na godzinę. Stopień skażenia środowiska naturalnego, zwłaszcza powietrza i wód, z uwagi na brak przemysłu jest niewielki.³

1.3.2. Świat roślinny

Flora Gminy Sanniki jest dość typowa dla całego regionu zachodniego Mazowsza z cechami charakterystycznymi dla obszarów o niewielkim zalesieniu i ubogim w większe akwenu. Najwięcej terenu zajmują grunty orne, zatem użytkowane rolniczo. Reszta obszaru gminy pokryta jest roślinnością naturalną i półnaturalną. Wzdłuż rzeczki Nidy, cieków wodnych i rowów melioracyjnych spotkać można rośliny hydrofilne, czyli wodolubne. Występują też enklawy zadrzewień wierzbowych, olchowych i topolowych. Na terenie gminy nie ma rezerwatów przyrody. Spotkać jednak można pomniki przyrody. Dwa trzydziestometrowe jesiony wyniosłe rosną na cmentarzu przykościelnym w Sannikach. Od strony południowej kościoła, mający 320 cm obwodu i od strony zachodniej 600 cm. Obydwa egzemplarze są w stanie dobrym. Platan klonolistny na terenie parku w Sannikach ma 440 cm obwodu i 27 m wysokości. Na uwagę zasługują też inne pomniki przyrody w parku. Jest to grupa wielogatunkowych drzew, z dwoma bukami o obwodach 360 i 300 cm oraz wiąz szypułkowy, mający w obwodzie 300 cm. Przy ulicy Topolowej w Sannikach znajduje się aleja złożona z 37 klonów srebrnolistnych, liczących w obwodzie od 120 do 320 cm i wysokości w granicach 23-28 metrów. Kolejny pomnik przyrody, dąb szypułkowy, rośnie na cmentarzu parafialnym w Sannikach. Ma 320 cm w obwodzie oraz około 30 m wysokości.

³ Jan Bolesław Nycek, *GMINA SANNIKI. Przyroda. Dzieje. Społeczeństwo*, Płock 2011, str. 17.

Ważnym obiektem z punktu ochrony przyrody jest obszerny park pałacowy w Sannikach, liczący prawie 10 ha z ciekawym drzewostanem. Sannicki park stanowi jedyne zachowane założenie ogrodowe w całej gminie.⁴

Na terenie Gminy Sanniki występują bory suche. Charakteryzują się ubogim podszyciem, złożonym przede wszystkim z jałowców pospolitych, zaś w runie z wrzosu pospolitego, borówki, brusznicy, kostrzewy owczej oraz chrobotka leśnego i reniferowego. Zachowany drzewostan największego i praktycznie jedyne kompleksu leśnego w gminie składa się głównie z sosny oraz podrostów drzew liściastych, zwłaszcza leszczyny, grabu, brzozy. Fragmentami występuje charakterystyczny środkowopolski bór mieszany z egzemplarzami dębu, topoli, lipy drobnolistnej, sosny, brzozy brodawkowej i innych gatunków. Podszycie boru złożone jest z jarzębiny, kaliny, leszczyny, kruszyny zwyczajnej, zaś runo stanowią mchy, czarna jagoda, przełącznik leśny, konwalia.⁵

Środkowa i południowa część Gminy Sanniki zajęta jest prawie całkowicie przez pola uprawne. Użytki zielone w postaci łąk i pastwisk spotkać można przede wszystkim w dolinie Nidy od Krubina przez Aleksandrów, Staropól, Lubików, Działy do Osmolina. Tam też rosną niewielkie skupiska wierzby białej i kruchej, byliny, zwłaszcza lilaki, rotaczka sieczna, liczne samosiewy, wiele gatunków traw i ziół.⁶

1.3.3. Świat zwierzęcy

Fauna Gminy Sanniki w niczym nie odbiega od środowiska zwierzęcego całego regionu. Najbogatsze gatunkowo są ptaki i bezkręgowce, głównie owady, w tym motyle dzienne i nocne. Ponadto na co dzień spotkać można większość gatunków płazów z terenów Niżu Polskiego. Najliczniej występują żaby, zwłaszcza żaba wodna i ropucha. Z płazów nie brakuje też traszek, kumaków i grzebiuszek ziemnych. Z gadów najczęściej spotyka się jaszczurki i padalce, rzadziej zaskrońce, sporadycznie żmiję zygzakowatą. Na terenie gminy nie ma jezior i większych zbiorników wodnych. Te, które istnieją to stawy podworskie lub zbiorniki przydomowe, zasiedlone są przez gatunki pospolite: płoć; krąp; karaś; brzana; leszcz; okoń; karp; szczupak i lin. Nad stojącymi wodami pojawiają się wydry i piżmaki, czyniące spore straty w stawach.⁷

Wśród ptaków najliczniej występują gatunki pospolite: dzikie kaczki; szpaki; sikorki; wilgi; czajki; skowronki; jerzyki i trznadla. Nie brakuje tutaj bociana białego, mającego liczne gniazda lęgowe, sieweczki obrożnej, bataliona, sokoła wędrownego, myszołowa, kosa, pustułki, dzięcioła i bekasa. W Wólce Wysokiej spotkać można też bociana czarnego. Tradycyjnie w siedliskach domowych gnieźdzą się wróble domowe, kawki, kopciuszki, dymówki, gołębie, drozdy a nawet mewy.⁸

⁴ Jan Bolesław Nycek, *GMINA SANNIKI...*, op. cit., str. 17-18.

⁵ Jan Bolesław Nycek, *GMINA SANNIKI...*, op. cit., str. 23.

⁶ Jan Bolesław Nycek, *GMINA SANNIKI...*, op. cit., str. 23.

⁷ Jan Bolesław Nycek, *GMINA SANNIKI...*, op. cit., str. 23.

⁸ Jan Bolesław Nycek, *GMINA SANNIKI...*, op. cit., str. 24.

Mimo, iż populacja ssaków na terenie gminy jest ograniczona to można doliczyć się również około pięćdziesięciu różnych gatunków, w tym licznie reprezentowanych gryzoni, czyniących często spore szkody w gospodarce rolnej. Występują gatunki najbardziej znane, które podzielić można na dwie grupy. Pierwszą, obejmującą zwierzęta łowne oraz drugą, do której należą pozostałe egzemplarze o populacji regulowanej przez samą naturę. Zwierzęta łowne, nad którymi opiekę sprawują głównie koła myśliwskie, podlegają wszystkim zasadom i procedurom wynikającym z przepisów państwowych, regulowanych ustawowo. Pozwala to na prowadzenie odpowiedniej gospodarki łowieckiej i utrzymanie równowagi gatunkowej. Żyją tutaj sarny i dziki, niekiedy spotkać można jelenia i daniela, sporadycznie łosia. W znacznej ilości występują zające oraz lisy. Żyją też gatunki drapieżne: łasice; borsuki; kuny i tchórze. Spotkać można również bobry. W lasach natknąć się można na wiewiórki, ryjówki, jeże oraz krety. Powszechne na polach są bażanty i kuropatwy. Nie brakuje gryzoni, zwłaszcza myszy polnej, karczownika ziemnowodnego i polnika zwyczajnego. W siedliskach ludzkich pojawiają się nietoperze, zwłaszcza gacek wielkouchy i gacek szary.⁹

1.3.4. Koła myśliwskie

W granicach Gminy Sanniki ma swoje tereny łowieckie kilka kół myśliwskich. Myśliwi podejmują działania, aby utrzymać populację zwierząt na właściwym poziomie, a niektóre gatunki ocalić od zagłady.

Wojskowe Koło Myśliwskie nr 120 „Sokół” Warszawa z siedzibą w Gąbinie, mające obwód łowiecki nr 349 o powierzchni 4.659 ha ogółem, grunty leśne – 28 ha, grunty polne – 4.631 ha.

Koło Łowieckie „Jemiola” z siedzibą w Warszawie, zajmujące obwód łowiecki nr 367 o powierzchni 5.147 ha ogółem, grunty leśne – 165 ha, grunty polne – 4.982 ha.

Koło Łowieckie „Żbik” w Iłowie gospodaruje w obwodzie łowieckim nr 366 o powierzchni 5.928 ha ogółem, grunty leśne – 884 ha, grunty polne – 5.044 ha.

Koło Łowieckie nr 74 „Mszary” z siedzibą w Warszawie dysponuje obwodem łowieckim nr 348 o powierzchni 6.905 ha ogółem, grunty leśne – 762 ha, grunty polne – 6.143 ha.

Koło Łowieckie nr 151 „Luszyn” z siedzibą w Warszawie, mające obwód łowiecki nr 378 o powierzchni 5.402 ha ogółem, grunty leśne – 447 ha, grunty polne – 4.955 ha.

⁹ Jan Bolesław Nycek, *Gmina Sanniki...*, op. cit., str. 24.

Zdjęcie 1: Pamiątkowy obelisk Koła Łowieckiego „Mszary”.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

1.3.5. Rolnictwo

Gmina Sanniki jest gminą typowo rolniczą. Ogólna liczba gospodarstw rolnych na terenie Gminy Sanniki według stanu na dzień 31.12.2014 r. wynosi 1.957. Cechą charakterystyczną gospodarstw jest duże rozdrobnienie. W przedziale do 1 ha znajduje się 760 gospodarstw rolnych, co stanowi 38,83% gospodarstw ogółem. W dalszej kolejności są gospodarstwa w przedziale od 1 do 5 ha oraz od 5 do 15 ha. Tylko 87 gospodarstw rolnych na terenie Gminy Sanniki posiada 15 ha i więcej, co stanowi 4,45% ogólnej liczby gospodarstw.

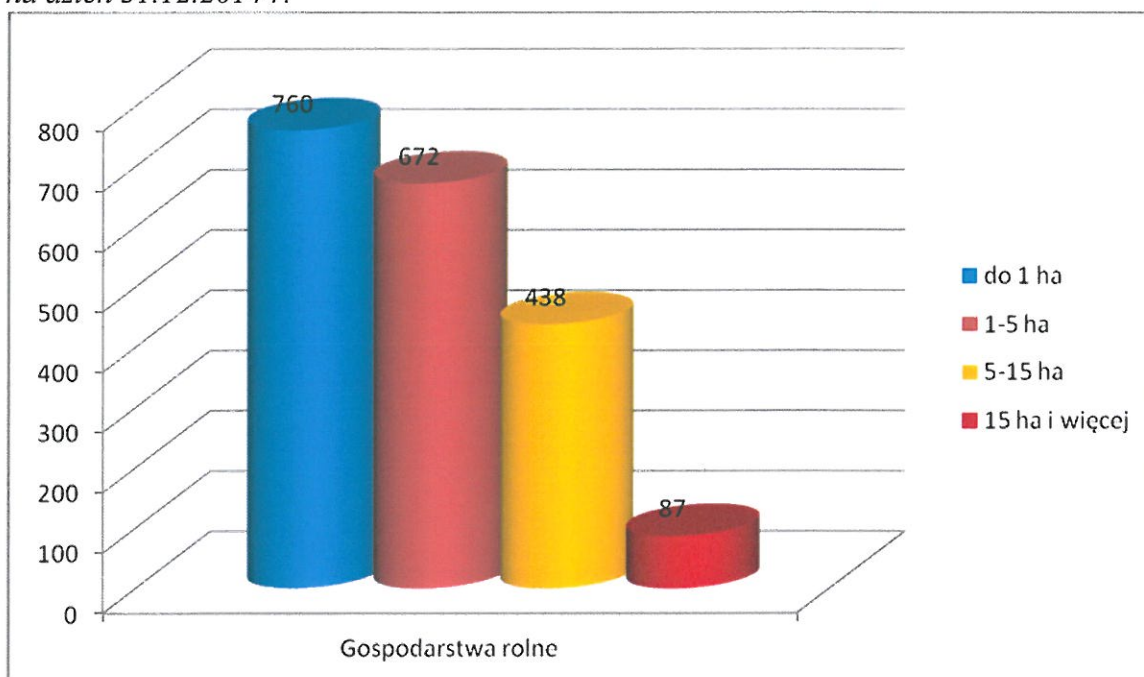
Tabela 1: Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Sanniki według stanu na dzień 31.12.2014 r.

Powierzchnia gospodarstwa rolnego w ha	Liczba gospodarstw rolnych
do 1 ha	760
1-5 ha	672
5-15 ha	438
15 ha i więcej	87
Razem:	1.957

Źródło: dane Urzędu Gminy w Sannikach.

Wykres 2: Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Sanniki według stanu na dzień 31.12.2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sannikach.

Grunty orne na terenie Gminy Sanniki występują w klasach bonitacyjnych gleby: II; IIIa; IIIb; IVa; IVb; V; VI i VIz. Największy udział mają grunty orne w klasie bonitacyjnej gleby IIIb oraz IVa i IVb. W przypadku łąk i pastwisk dominują gleby w klasie bonitacyjnej IV i ich powierzchnia wynosi 220,9409 ha. Produkcja rolna skierowana jest głównie na uprawę owoców (w szczególności truskawek), warzyw i zbóż.

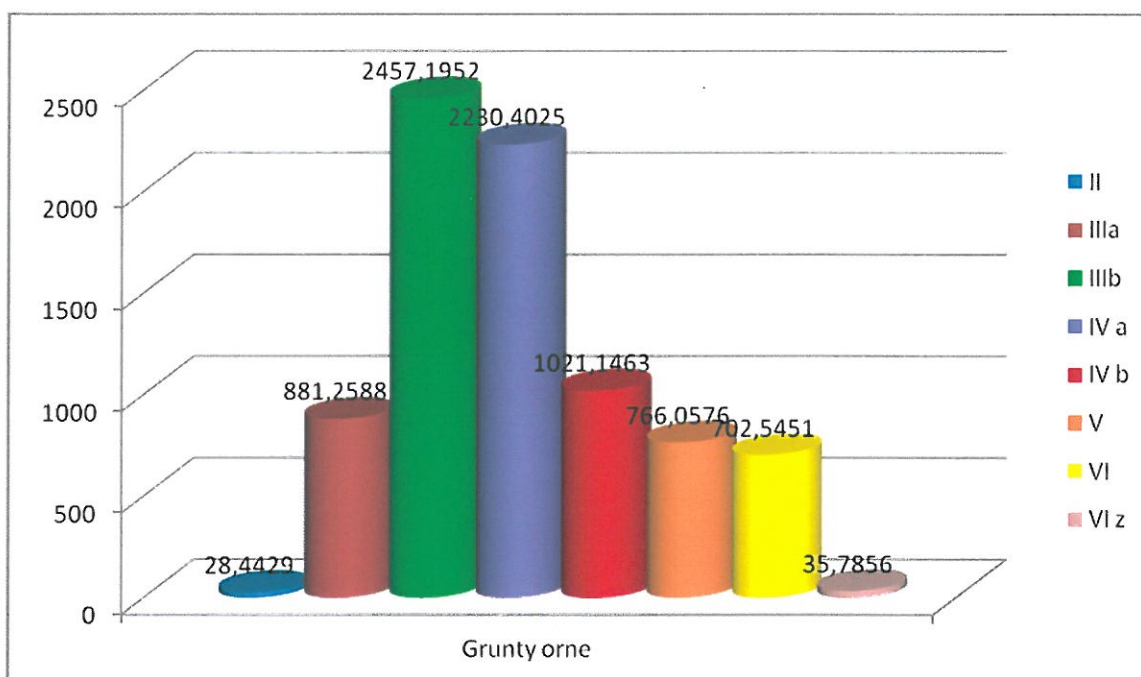
Tabela 2: Grunty orne na terenie Gminy Sanniki według klas bonitacyjnych gleby.

Klasa bonitacyjna gleby	Ilość w ha
I	-
II	28,4429
IIIa	881,2588
IIIb	2.457,1952
IVa	2.230,4025
IVb	1.021,1463
V	766,0576
VI	702,5451
VIz	35,7856

Źródło: dane Urzędu Gminy w Sannikach.

Wykres 3: Grunty orne na terenie Gminy Sanniki według klas bonitacyjnych gleby w ha.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sannikach.

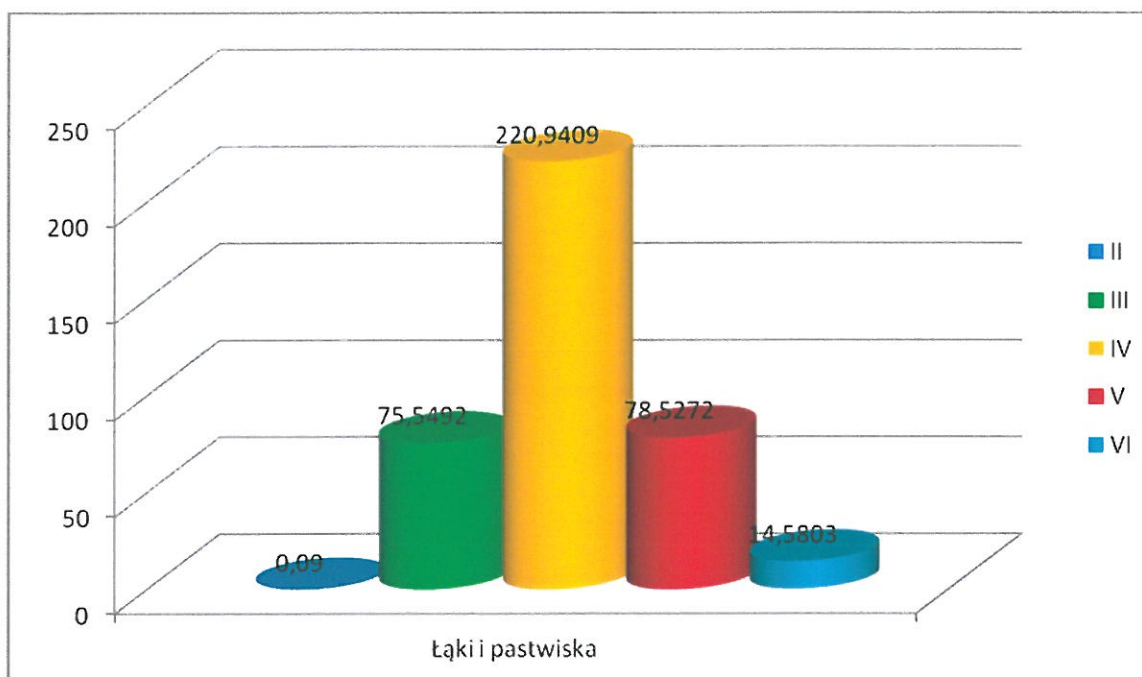
Tabela 3: Łąki i pastwiska na terenie Gminy Sanniki według klas bonitacyjnych gleby.

Klasa bonitacyjna gleby	Ilość w ha
I	-
II	0,0900
III	75,5492
IV	220,9409
V	78,5272
VI	14,5803

Źródło: dane Urzędu Gminy w Sannikach.

Wykres 4: Łąki i pastwiska na terenie Gminy Sanniki według klas bonitacyjnych gleby w ha.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sannikach.

2. Infrastruktura społeczna

2.1. Demografia

Liczba ludności Gminy Sanniki według stanu na dzień 31.12.2014 r. zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie wynosi 6.278 osób. W tym kobiety stanowią 3.268 osób, tj. 52,05% ogólnej liczby ludności. Mężczyźni natomiast stanowią 3.010 osób, tj. 47,95% ogólnej liczby ludności.

Liczba ludności Gminy Sanniki stanowi 13,58% ogólnej liczby ludności w powiecie gostyńskim.

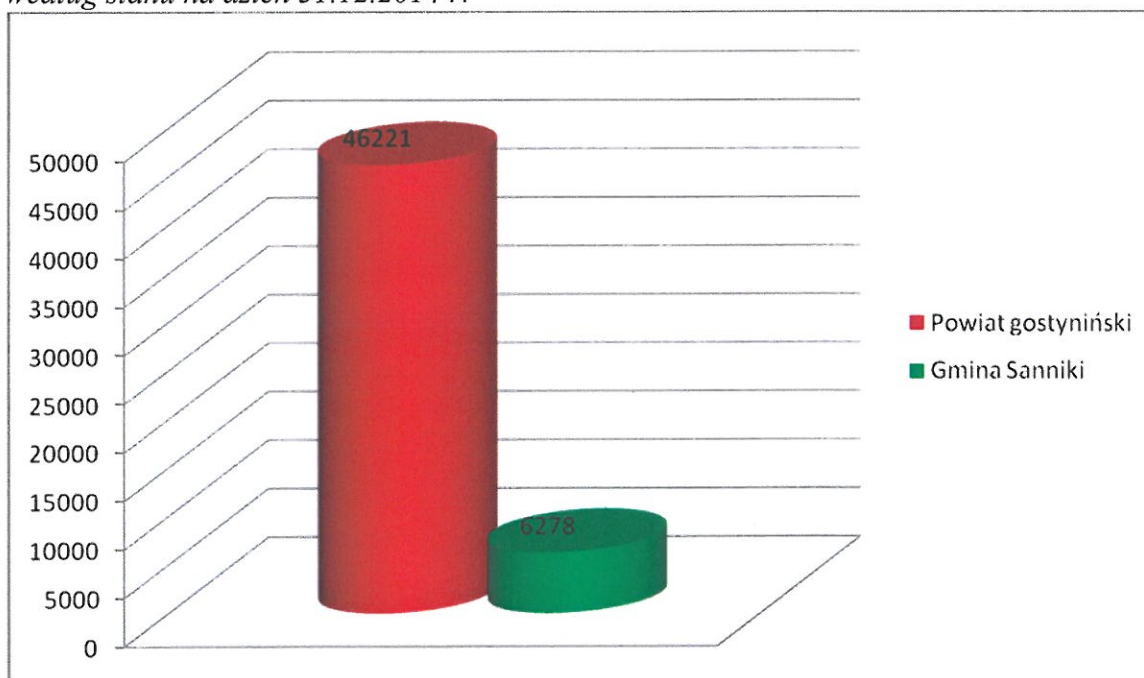

Tabela 4: Ludność Gminy Sanniki na tle powiatu gostynińskiego i województwa mazowieckiego według stanu na dzień 31.12.2014 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasta			Wieś		
				razem	M	K	razem	M	K
województwo mazowieckie	5.334.511	2.552.091	2.782.420	3.427.481	1.601.055	1.826.426	1.907.030	951.036	955.994
powiat gostyniński	46.221	22.475	23.746	18.947	8.976	9.971	27.274	13.499	13.775
Gmina Sanniki	6.278	3.010	3.268	-	-	-	6.278	3.010	3.268

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie.

Wykres 5: Ludność Gminy Sanniki na tle ogólnej liczby ludności powiatu gostynińskiego według stanu na dzień 31.12.2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie.

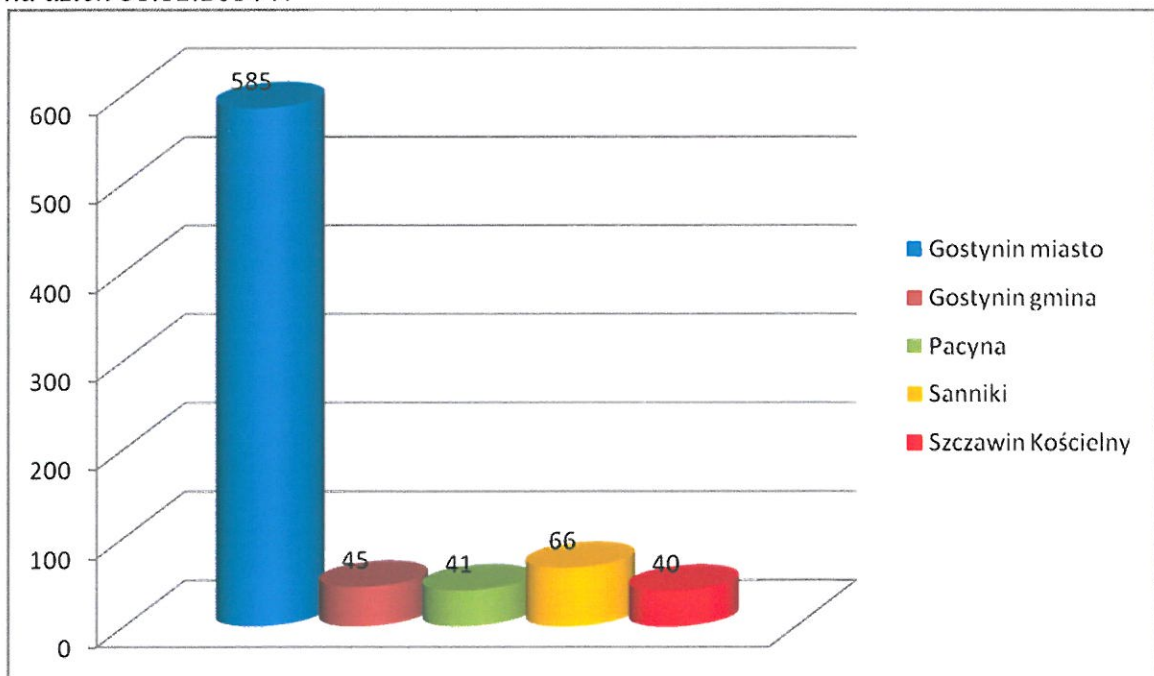
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie na dzień 31.12.2014 r. liczba ludności Gminy Sanniki na 1 km² wynosi 66 osób.

Tabela 5: Powierzchnia, ludność oraz lokaty według gmin według stanu na dzień 31.12.2014 r.

Identyfikator terytorialny	Wyszczególnienie	Powierzchnia		Ludność		Lokata	
		w ha	w km ²	ogółem	na 1 km ²	powierzchni w ha	liczby ludności
Gmina miejska							
140401 1	Gostynin	3.240	32	18.947	585	2.154	374
Gminy wiejskie							
140402 2	Gostynin	27.037	271	12.217	45	135	673
140403 2	Pacyna	9.029	90	3.730	41	1.531	2.091
140404 2	Sanniki	9.459	95	6.278	66	1.480	1.454
140405 2	Szczawin Kościelny	12.716	127	5.049	40	955	1.749

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie.

Wykres 6: Ludność na 1 km² w poszczególnych gminach powiatu gostynińskiego według stanu na dzień 31.12.2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie.

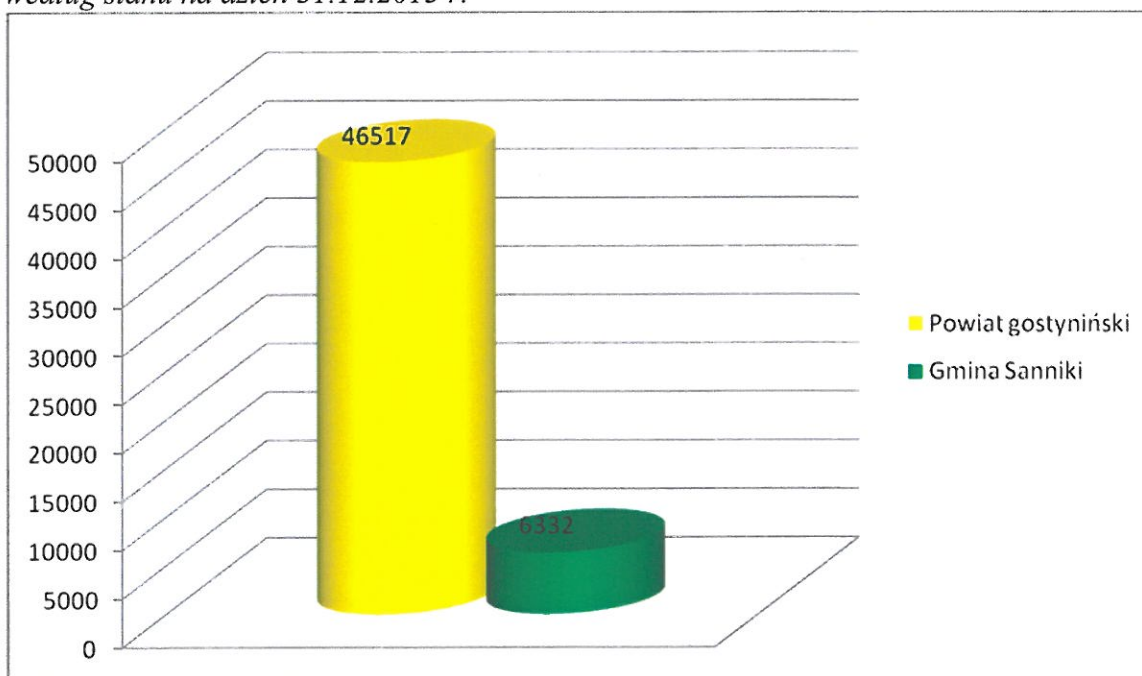
Dokonując analizy danych w latach 2013-2014 należy stwierdzić, iż w 2014 r. nastąpił spadek ogólnej liczby ludności Gminy Sanniki w stosunku do 2013 r. o 54 osoby, tj. o 0,85%. Zmniejszeniu uległa również liczba kobiet i liczba mężczyzn w ogólnej liczbie ludności Gminy Sanniki w stosunku do 2013 r. Zarówno w 2013 r., jak i w 2014 r. w ogólnej liczbie ludności Gminy Sanniki większy udział stanowiły kobiety.

Tabela 6: Ludność Gminy Sanniki na tle powiatu gostynińskiego i województwa mazowieckiego według stanu na dzień 31.12.2013 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasta			Wieś		
				razem	M	K	razem	M	K
województwo mazowieckie	5.316.840	2.543.762	2.773.078	3.411.493	1.593.666	1.817.827	1.905.347	950.096	955.251
powiat gostyniński	46.517	22.612	23.905	19.092	9.055	10.037	27.425	13.557	13.868
Gmina Sanniki	6.332	3.044	3.288	-	-	-	6.332	3.044	3.288

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie.

Wykres 7: Ludność Gminy Sanniki na tle ogólnej liczby ludności powiatu gostynińskiego według stanu na dzień 31.12.2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie.

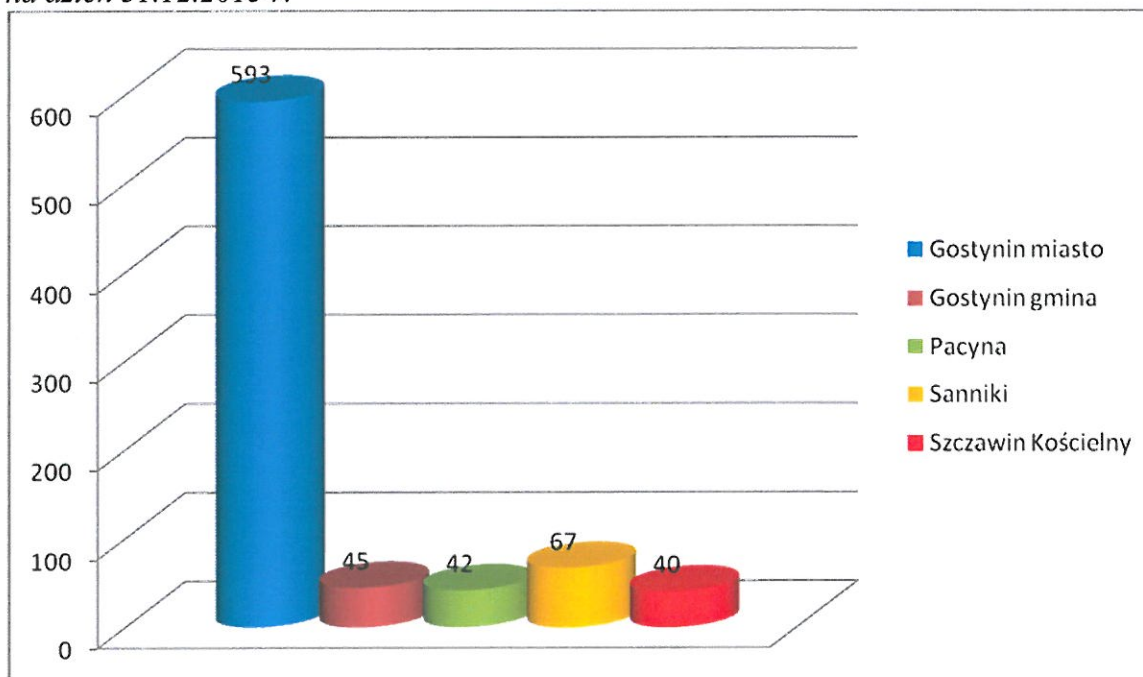
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie na dzień 31.12.2013 r. liczba ludności Gminy Sanniki na 1 km² wynosiła 67 osób. W porównaniu do 2014 r. była większa o 1 osobę.

Tabela 7: Powierzchnia, ludność oraz lokaty według gmin według stanu na dzień 31.12.2013 r.

Identyfikator terytorialny	Wyszczególnienie	Powierzchnia		Ludność		Lokata	
		w ha	w km ²	ogółem	na 1 km ²	powierzchni w ha	liczby ludności
Gmina miejska							
140401 1	Gostynin	3.240	32	19.205	593	2.155	364
Gminy wiejskie							
140402 2	Gostynin	27.037	271	12.185	45	134	672
140403 2	Pacyna	9.029	90	3.795	42	1.531	2.065
140404 2	Sanniki	9.459	95	6.350	67	1.480	1.432
140405 2	Szczawin Kościelny	12.716	127	5.092	40	955	1.732

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie.

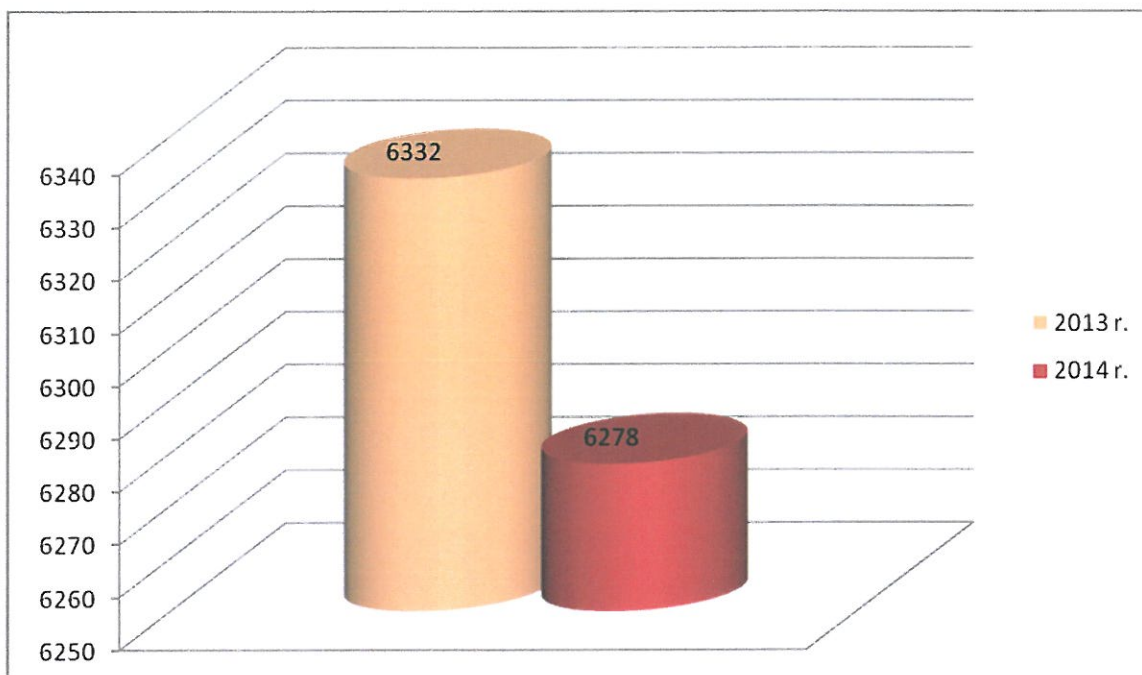
Wykres 8: Ludność na 1 km² w poszczególnych gminach powiatu gostynińskiego według stanu na dzień 31.12.2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie.

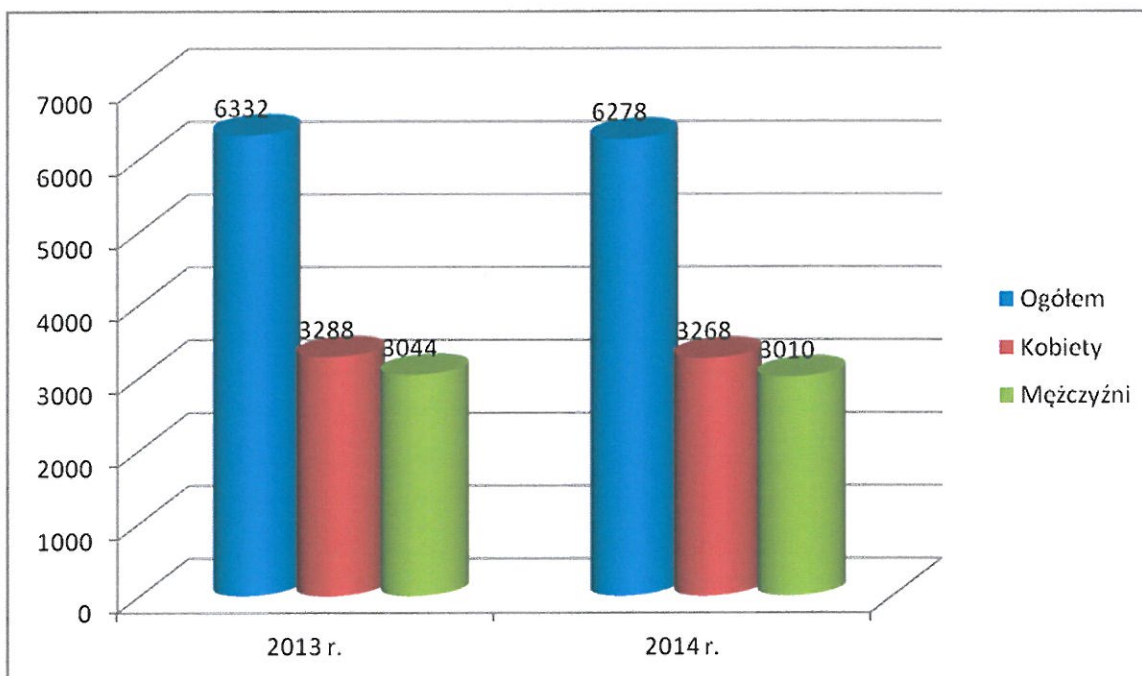

Wykres 9: Ludność Gminy Sanniki w latach 2013-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie.

Wykres 10: Ludność Gminy Sanniki w latach 2013-2014 (ogółem, kobiety, mężczyźni).

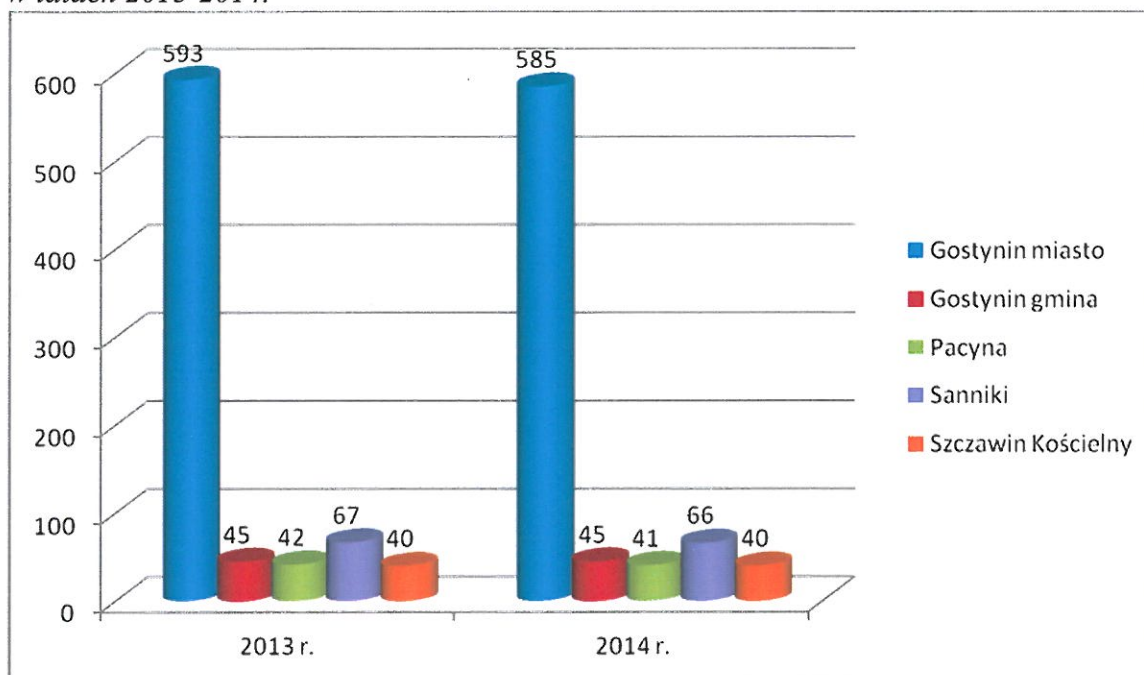

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie.

Na zbliżonym poziomie utrzymywała się liczba ludności na 1 km² w poszczególnych gminach powiatu gostyńskiego w latach 2013-2014.

Wykres 11: Ludność na 1 km² w poszczególnych gminach powiatu gostynińskiego w latach 2013-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie.

2.2. Bezrobocie i rynek pracy

Według stanu na dzień 31.12.2014 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie wynosi ogółem 3.976 osób. W ogólnej liczbie bezrobotnych kobiety stanowią 1.905 osób, tj. 47,91%. Mężczyźni natomiast stanowią 2.071 osób, tj. 52,09%. W porównaniu do 2013 r. ogólny poziom bezrobocia w powiecie gostynińskim był mniejszy o 480 osób, tj. o 10,77%. Natomiast w porównaniu do 2012 r. był mniejszy o 361 osób, tj. o 8,32%.

Według stanu na dzień 31.12.2014 r. liczba bezrobotnych z terenu Gminy Sanniki zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie wynosi 398 osób i stanowi ona 10,01% ogólnej liczby bezrobotnych w powiecie gostynińskim. Wśród 398 bezrobotnych kobiety stanowią 198 osób, a więc 49,75% ogólnej liczby bezrobotnych z terenu Gminy Sanniki. Mężczyźni natomiast stanowią 200 osób, czyli 50,25% ogólnej liczby bezrobotnych z terenu Gminy Sanniki. Dokonując analizy poziomu bezrobocia we wszystkich gminach powiatu gostynińskiego według stanu na dzień 31.12.2014 r. należy stwierdzić, iż Gmina Sanniki znalazła się na czwartym miejscu pod względem liczby bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie.

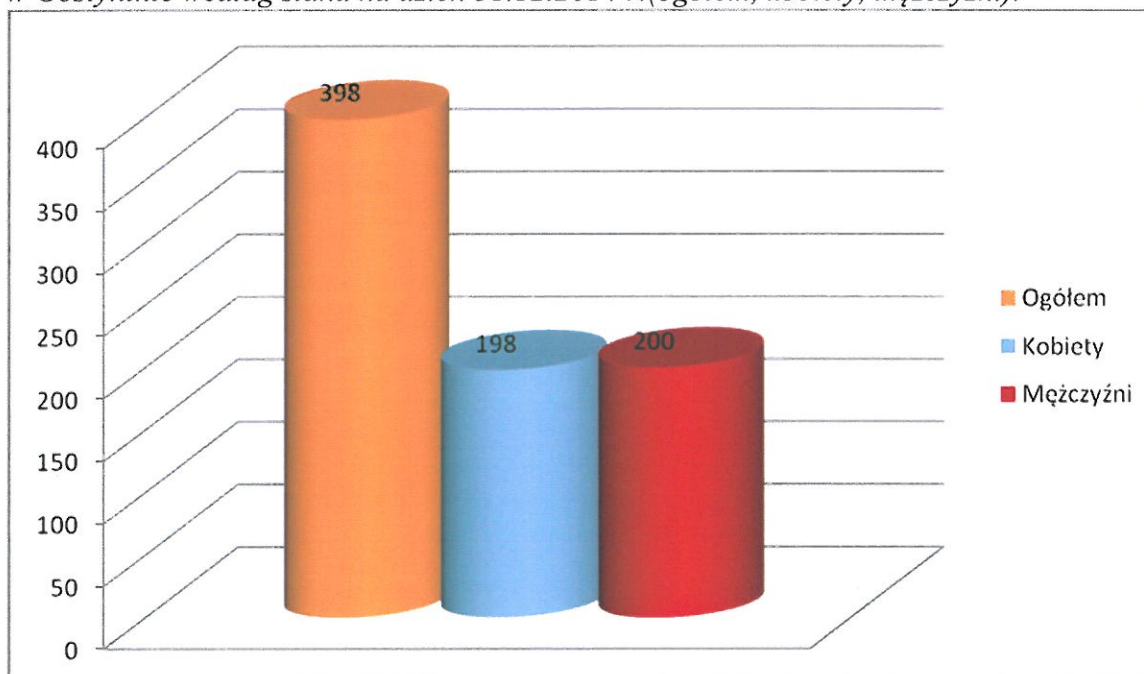

Tabela 8: Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r.

L.p.	Gmina	Poziom bezrobocia (stan na dzień 31.12.2014 r.)		
		Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
1.	Gostynin miasto	1.520	703	817
2.	Gostynin gmina	1.314	642	672
3.	Pacyna	262	134	128
4.	Sanniki	398	198	200
5.	Szczawin Kościelny	482	228	254
Ogółem:		3.976	1.905	2.071

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie.

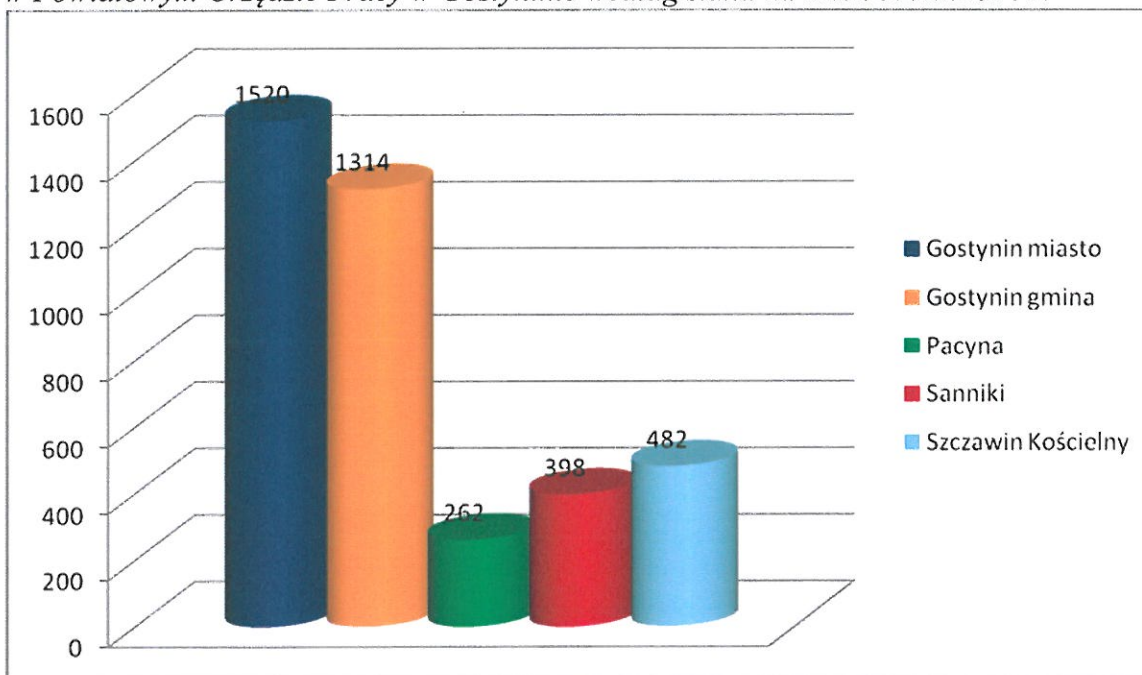
Wykres 12: Bezrobotni w Gminie Sanniki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r. (ogółem, kobiety, mężczyźni).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie.

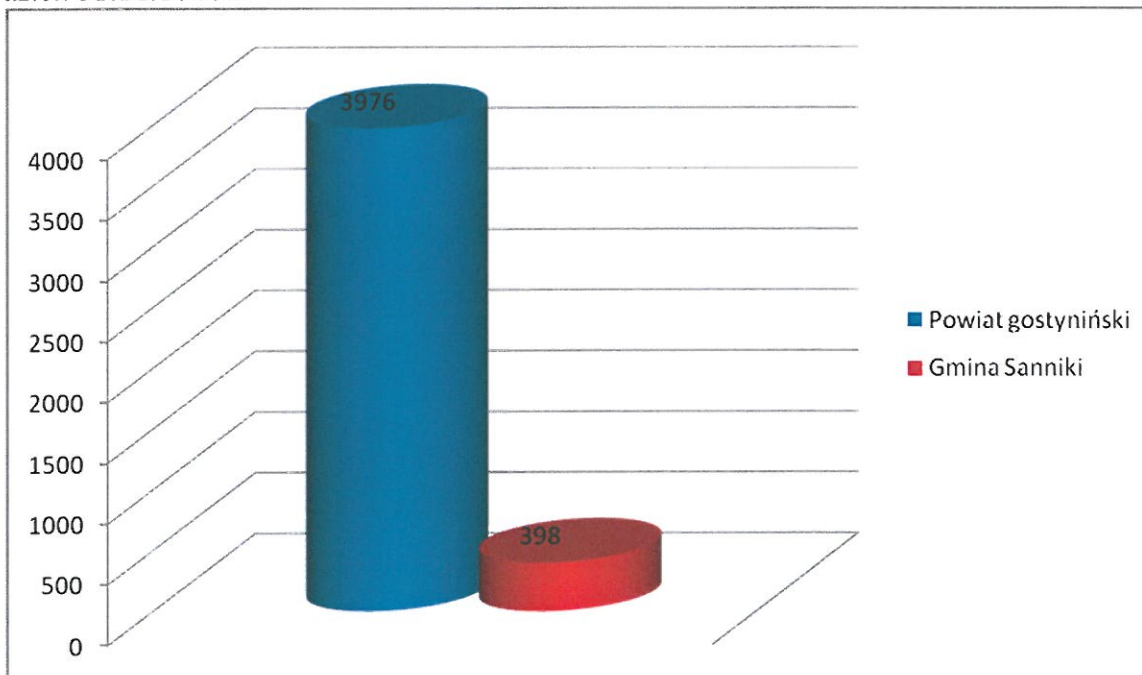

Wykres 13: Bezrobotni w poszczególnych gminach powiatu gostynińskiego zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie.

Wykres 14: Bezrobotni w Gminie Sanniki w odniesieniu do ogółu bezrobotnych w powiecie gostynińskim zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie.

Tabela 9: Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2013 r.

L.p.	Gmina	Poziom bezrobocia (stan na dzień 31.12.2013 r.)		
		Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
1.	Gostynin miasto	1.765	858	907
2.	Gostynin gmina	1.433	701	732
3.	Paczyna	286	135	151
4.	Sanniki	438	210	228
5.	Szczawin Kościelny	534	230	304
Ogółem:		4.456	2.134	2.322

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie.

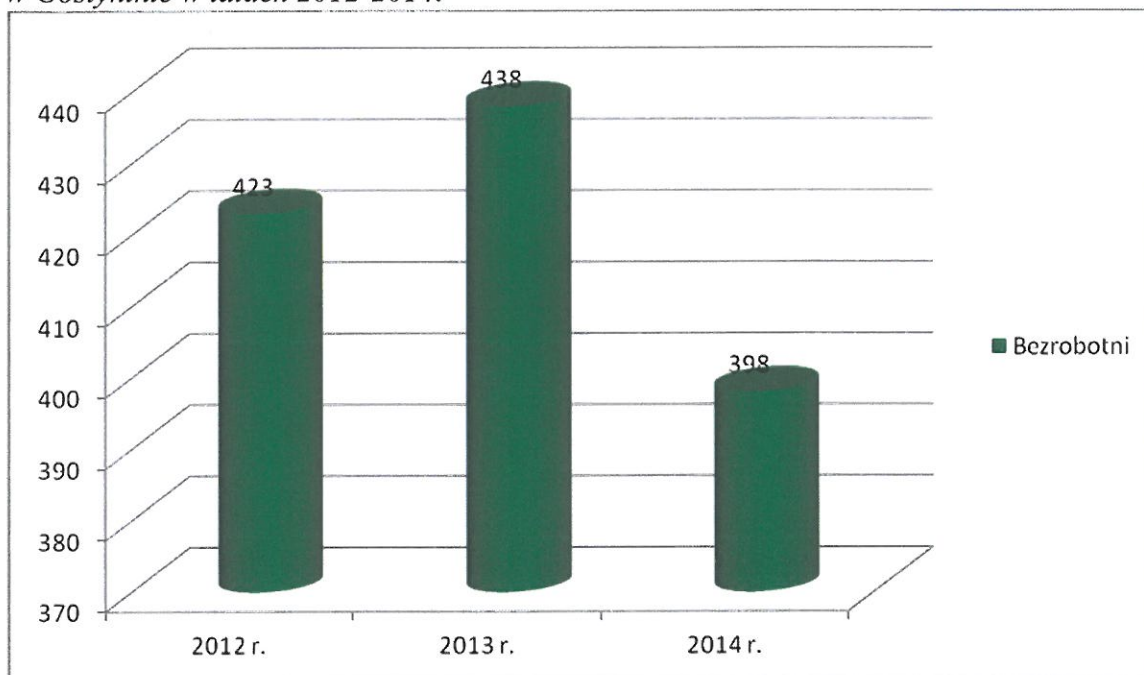
Tabela 10: Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2012 r.

L.p.	Gmina	Poziom bezrobocia (stan na dzień 31.12.2012 r.)		
		Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
1.	Gostynin miasto	1.728	781	947
2.	Gostynin gmina	1.413	691	722
3.	Paczyna	289	143	146
4.	Sanniki	423	209	214
5.	Szczawin Kościelny	484	221	263
Ogółem:		4.337	2.045	2.292

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie.

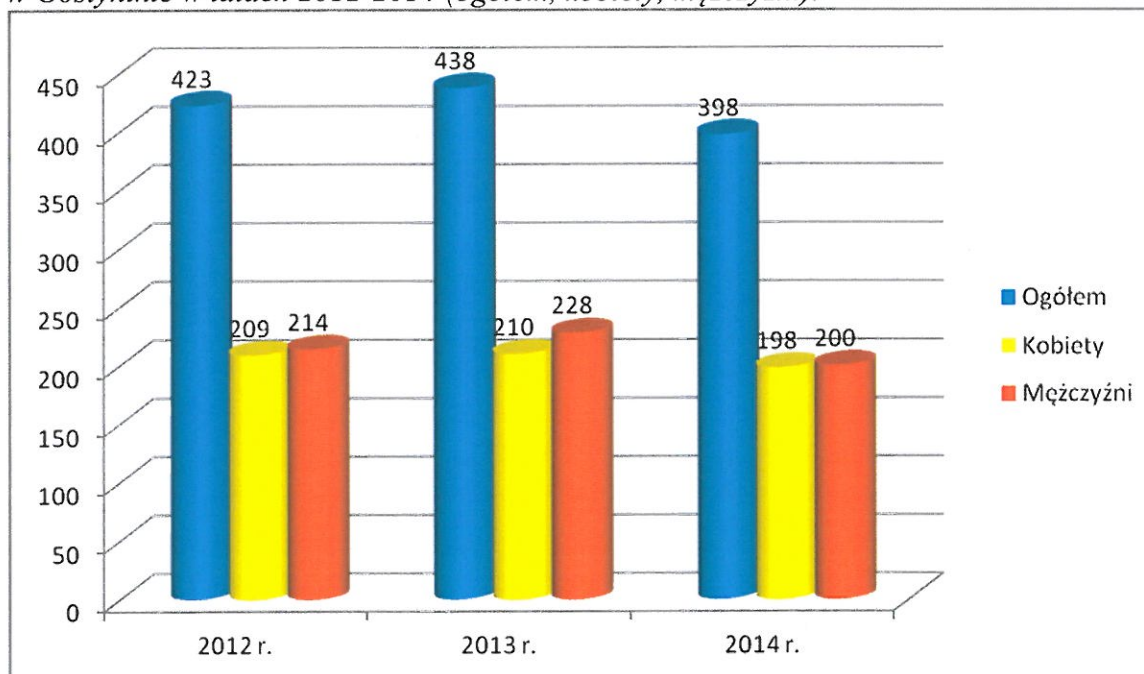

Wykres 15: Bezrobotni w Gminie Sanniki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie w latach 2012-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie.

Wykres 16: Bezrobotni w Gminie Sanniki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie w latach 2012-2014 (ogółem, kobiety, mężczyźni).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie.

Według stanu na dzień 31.12.2014 r. ogólna liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku w powiecie gostynińskim wynosi 618 osób. Udział bezrobotnych z prawem do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowi 15,54%. Liczba bezrobotnych kobiet z prawem do zasiłku wynosi 253 osoby i ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych z prawem do zasiłku stanowi 40,94%.

Według stanu na dzień 31.12.2014 r. liczba bezrobotnych z terenu Gminy Sanniki zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie z prawem do zasiłku wynosi 55 osób i stanowi 8,90% w ogólnej liczbie bezrobotnych z prawem do zasiłku w powiecie gostynińskim. Wśród 55 bezrobotnych z prawem do zasiłku kobiety stanowią 28 osób. Bezrobotni z prawem do zasiłku z terenu Gminy Sanniki stanowią 13,82% ogólnej liczby bezrobotnych z terenu Gminy Sanniki zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie. Z kolei bezrobotne kobiety z prawem do zasiłku z terenu Gminy Sanniki stanowią 7,04% ogólnej liczby bezrobotnych z terenu Gminy Sanniki zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie.

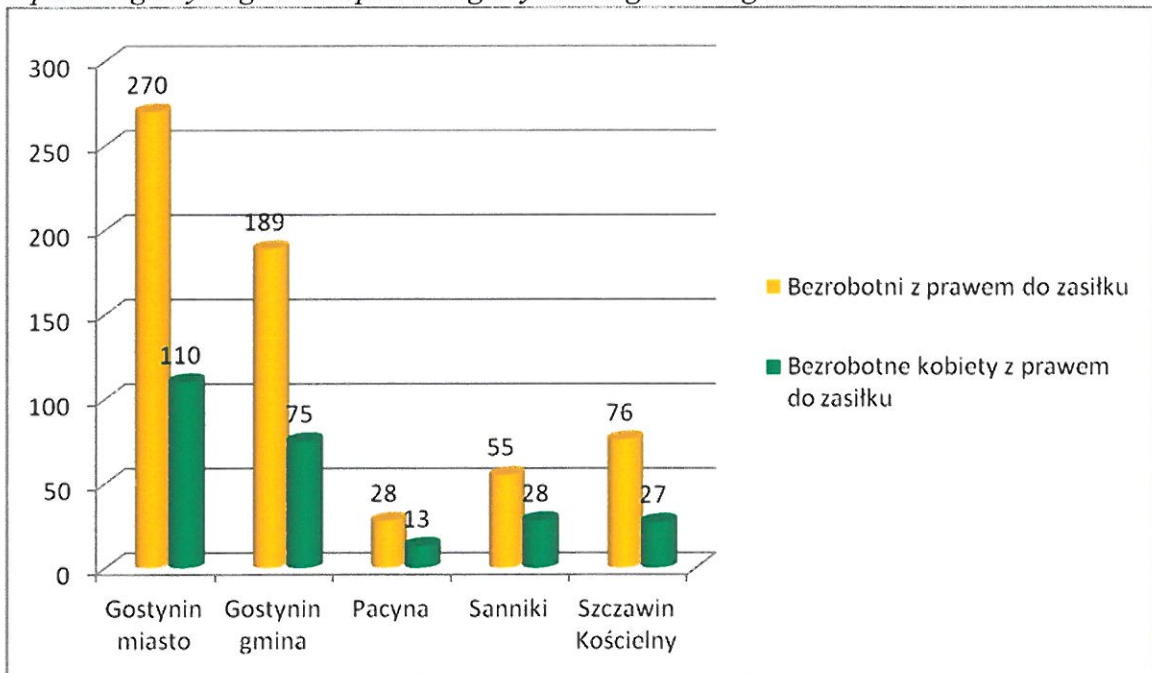
Tabela 11: Bezrobotni z prawem do zasiłku według stanu na dzień 31.12.2014 r.

L.p.	Gmina	Bezrobotni z prawem do zasiłku	% udział do ogółu bezrobotnych z poszczególnych gmin	Bezrobotne kobiety z prawem do zasiłku	% udział do ogółu bezrobotnych kobiet z poszczególnych gmin
1.	Gostynin miasto	270	17,76	110	15,56
2.	Gostynin gmina	189	14,38	75	11,68
3.	Pacyna	28	10,69	13	9,70
4.	Sanniki	55	13,82	28	14,14
5.	Szczawin Kościelny	76	15,77	27	11,84
Ogółem:		618	15,54	253	13,28

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie.

Wykres 17: Bezrobotni z prawem do zasiłku i bezrobotne kobiety z prawem do zasiłku w poszczególnych gminach powiatu gostynińskiego według stanu na dzień 31.12.2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie.

Ze względu na wiek największą liczbę bezrobotnych z terenu Gminy Sanniki zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r. stanowią osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata. Liczba ta wynosi 115 osób.

Biorąc pod uwagę wykształcenie bezrobotnych z terenu Gminy Sanniki zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie największy udział mają osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej. Liczba osób bezrobotnych w tym przedziale wynosi 167 osób.

Z kolei analizując okres pozostawania bez pracy największą liczbę bezrobotnych z terenu Gminy Sanniki zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie stanowią osoby bezrobotne powyżej 24 miesięcy. Ich liczba na dzień 31.12.2014 r. wynosi 126 osób.

Największy udział bezrobotnych z terenu Gminy Sanniki zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie stanowią osoby bez stażu pracy. Ich liczba to 114 osób. Drugą grupę stanowią bezrobotni, których staż pracy wynosi do 1 roku.

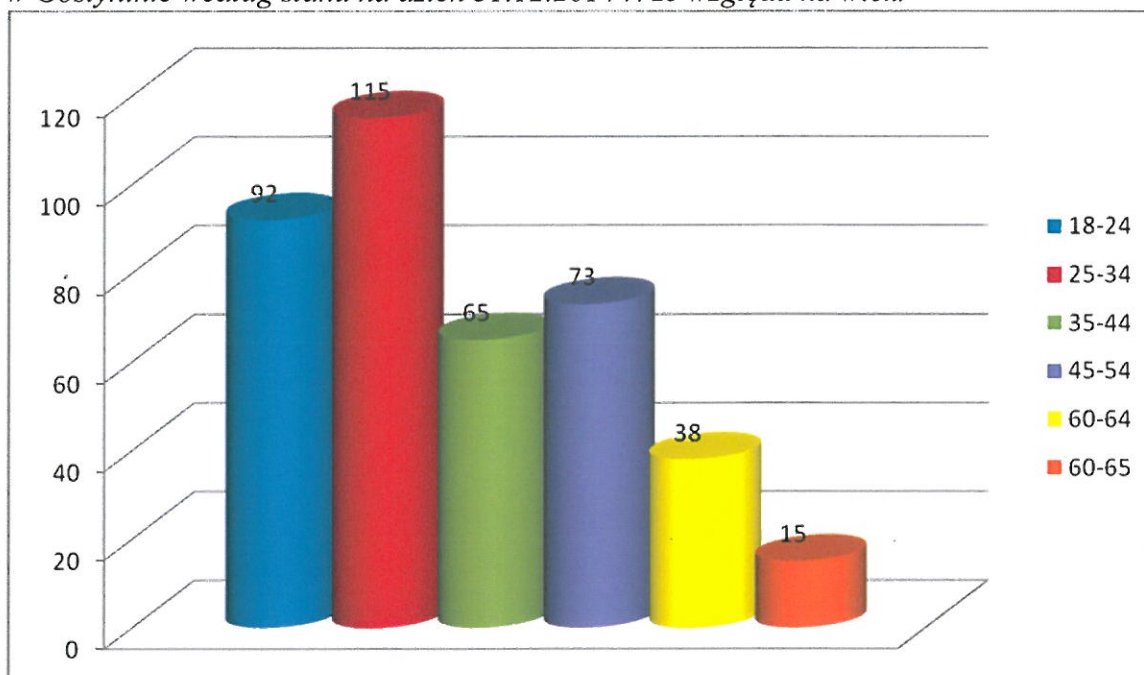
Tabela 12: Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r. według poszczególnych grup.

Wyszczególnienie	Gostynin miasto		Gostynin gmina		Pacyna		Sanniki		Szczawin Kościelny		Powiat	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
	WIEK											
18-24	200	105	251	125	74	43	92	47	124	70	741	390
25-34	401	191	343	195	71	38	115	68	129	72	1.059	564
35-44	319	168	255	126	43	20	65	29	77	32	759	375
45-54	351	162	298	141	40	18	73	36	85	39	847	396
55-59	175	70	115	52	25	15	38	17	43	15	396	169
60-64	74	7	52	3	9	0	15	1	24	0	174	11
WYKSZTAŁCENIE												
wyższe	178	116	95	71	17	14	26	17	24	23	340	241
polic. i średnie zawodowe	326	156	209	129	38	26	94	49	97	56	764	416
średnie ogólnokształcące	221	132	152	100	33	29	31	25	52	38	489	324
zasadnicze zawodowe	336	119	372	156	52	16	80	32	122	43	962	366
gimnazjalne i poniżej	459	180	486	186	122	49	167	75	187	68	1.421	558
POZOSTAWIANIE BEZ PRACY												
do 1 m-ca	150	45	114	47	16	7	32	15	47	23	359	137
1-3 m-cy	263	107	196	77	30	16	57	31	81	40	627	271
3-6 m-cy	194	79	187	97	49	23	50	22	68	32	548	253
6-12 m-cy	229	107	188	85	45	23	69	32	83	39	614	286
12-24 m-cy	258	129	237	118	51	23	64	28	92	40	702	338
pow. 24 m-cy	426	236	392	218	71	42	126	70	111	54	1.126	620
STAŻ PRACY OGÓŁEM												
do 1 roku	230	121	232	135	77	49	86	50	110	63	735	418
1-5	319	157	292	162	60	29	66	34	101	51	838	433
5-10	272	124	202	82	26	15	51	20	60	19	611	260
10-20	245	105	212	77	22	7	43	18	61	19	583	226
20-30	184	67	117	36	14	3	32	12	35	9	382	127
30 lat i więcej	69	22	22	12	2	1	6	1	9	2	108	38
bez stażu	201	107	237	138	61	30	114	63	106	65	719	403
Ogółem:	1.520	703	1.314	642	262	134	398	198	482	228	3.976	1.905

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie.

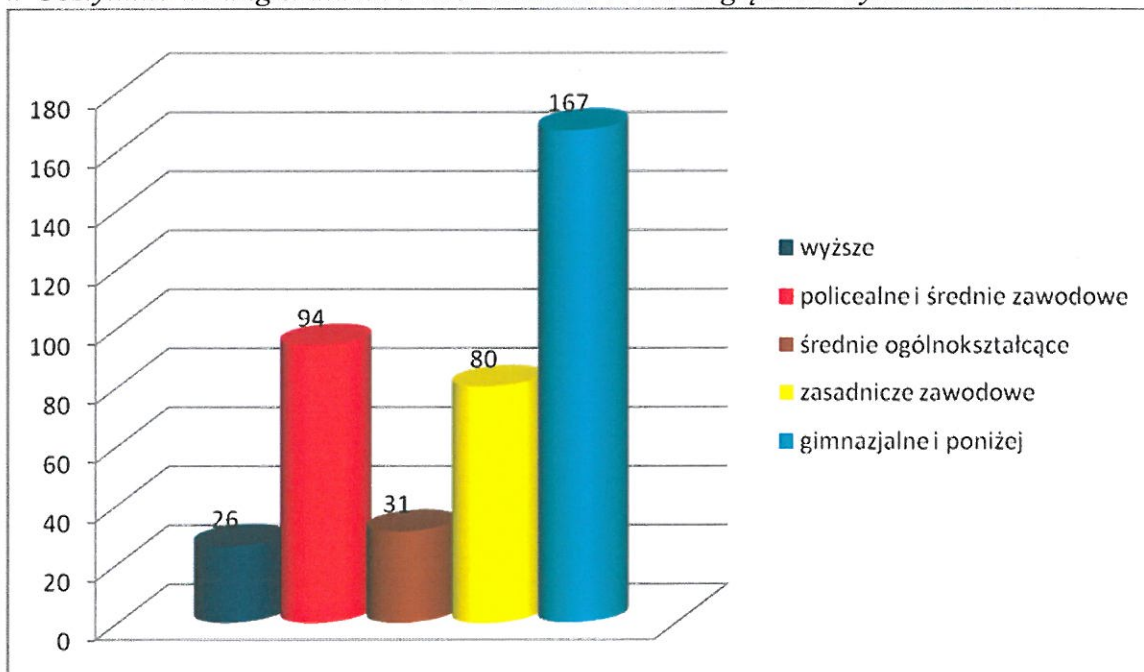

Wykres 18: Bezrobotni w Gminie Sanniki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r. ze względu na wiek.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie.

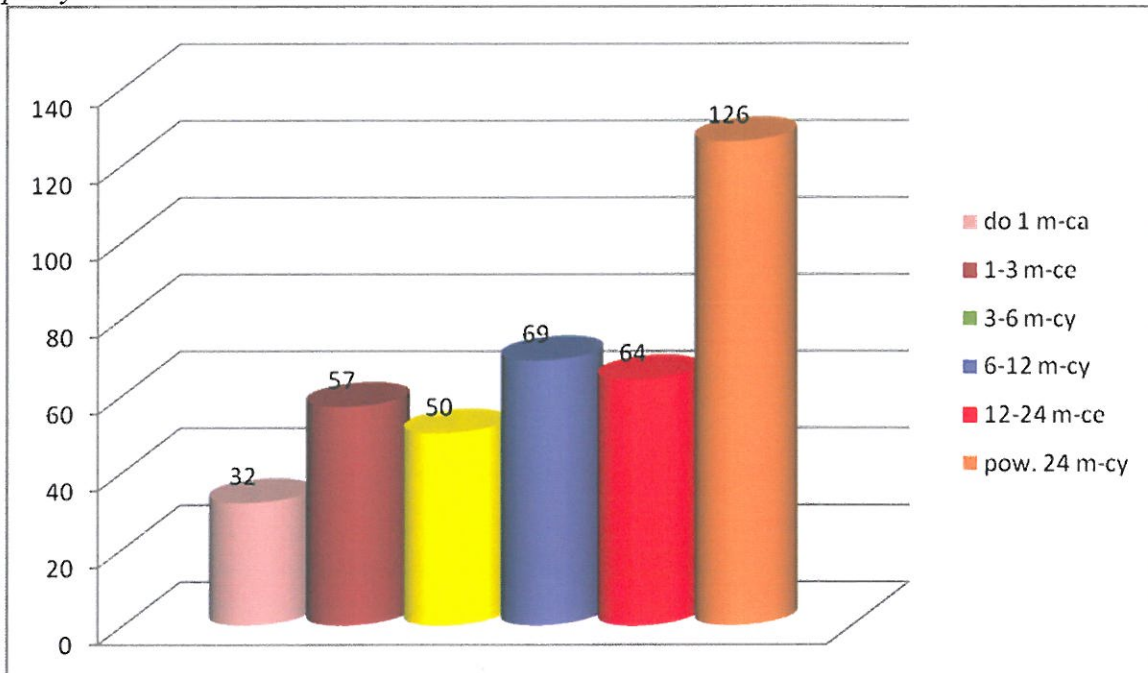
Wykres 19: Bezrobotni w Gminie Sanniki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r. ze względu na wykształcenie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie.

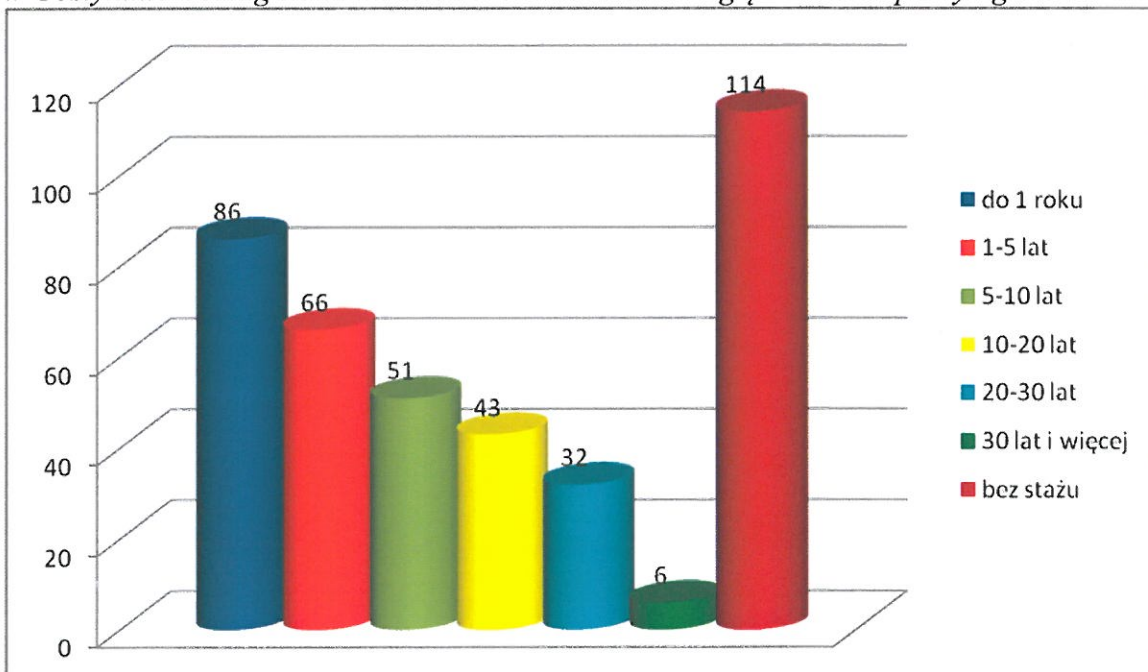

Wykres 20: Bezrobotni w Gminie Sanniki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r. ze względu na czas pozostawania bez pracy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie.

Wykres 21: Bezrobotni w Gminie Sanniki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r. ze względu na staż pracy ogółem.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyninie.

2.3. Pomoc społeczna

Na terenie Gminy Sanniki zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sannikach. Natomiast na szczeblu powiatowym – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie. Zadaniem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sannikach, jako instytucji polityki społecznej państwa jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne możliwości i środki.

W latach 2013-2014 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sannikach objął pomocą społeczną następujące grupy społeczne:

- osoby bezrobotne;
- osoby niepełnosprawne;
- osoby długotrwale lub ciężko chore;
- osoby i rodziny pogrążone w ubóstwie, których dochód osoby lub na osobę w rodzinie jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub na osobę w rodzinie, zgodnie z ustawą z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.);
- rodziny bezradne w sprawach wychowawczo-opiekuńczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (rodziny wielodzietne, niepełne);
- rodziny i osoby dotknięte problemem uzależnień (alkohol, narkotyki) i przemocy;
- rodziny i osoby dotknięte klęską żywiołową lub ekologiczną;
- rodziny i osoby dotknięte zdarzeniem losowym i sytuacją kryzysową.

Tabela 13: Powody przyznania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sannikach w latach 2013-2014.

Powody trudnej sytuacji życiowej	Rok 2013		Rok 2014	
	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinie
ubóstwo	102	265	140	348
bezrobocie	58	200	63	177
niepełnosprawność	55	105	61	115
długotrwała lub ciężka choroba	32	87	32	82
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – OGÓŁEM	48	177	58	208
w tym:				
rodziny niepełne	38	116	45	133
rodziny wielodzietne	10	61	13	75
przemoc w rodzinie	14	55	9	40
alkoholizm	18	38	21	50
zdarzenie losowe	0	0	2	9
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sannikach.

Tabela 14: Powody przyznania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sannikach w latach 2011-2012.

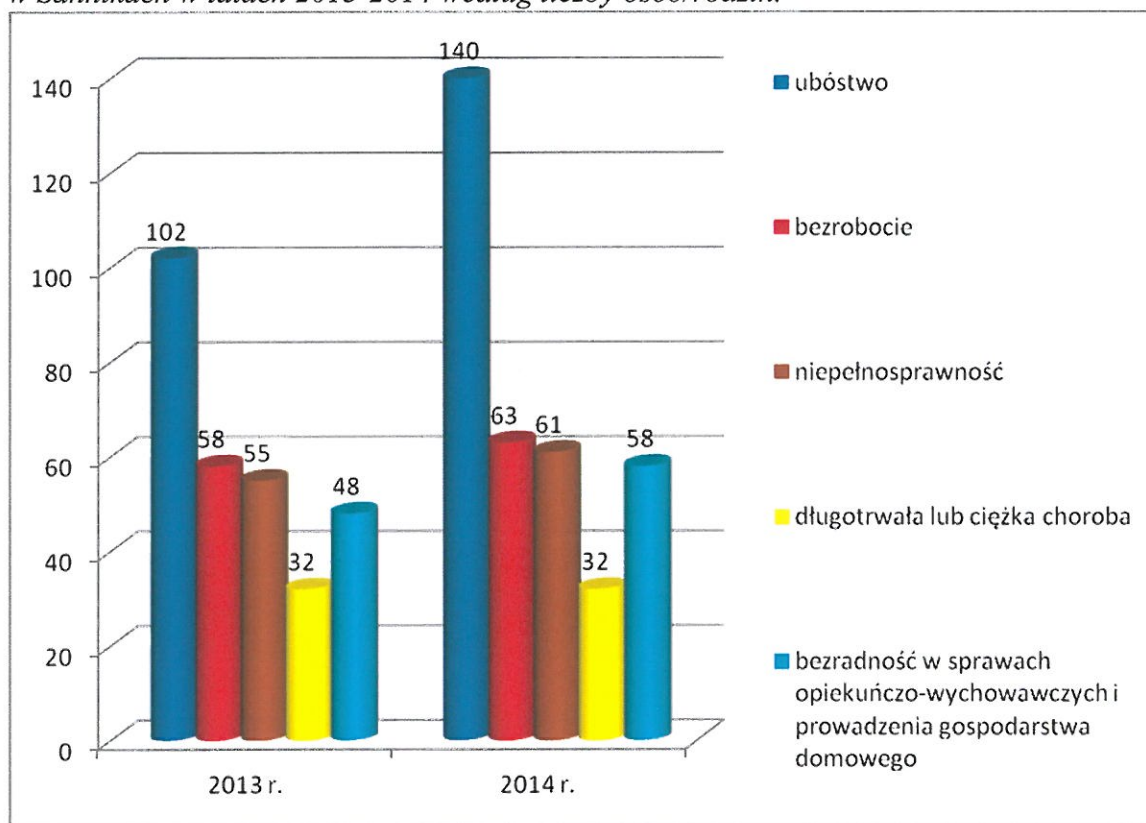
Powody trudnej sytuacji życiowej	Rok 2011		Rok 2012	
	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinie
ubóstwo	109	212	98	258
bezrobocie	68	220	61	187
niepełnosprawność	58	94	55	105
długotrwała lub ciężka choroba	41	104	32	87
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – <i>OGÓŁEM</i> w tym:	32	113	42	163
rodziny niepełne	30	70	8	20
rodziny wielodzietne	25	157	7	59
przemoc w rodzinie	3	16	5	18
alkoholizm	15	29	18	38
zdarzenie losowe	1	2	0	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sannikach.

Po dokonaniu analizy danych z tabeli z okresu 2011-2012 z okresem 2013-2014 wynika, iż nastąpił wzrost liczby osób/rodzin korzystających z pomocy z powodu: ubóstwa; przemocy w rodzinie; długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz nieznaczny wzrost z powodu niepełnosprawności. Odnotowano natomiast spadek liczby osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia, a także spadek liczby osób/rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Wykres 22: Powody przyznania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sannikach w latach 2013-2014 według liczby osób/rodzin.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sannikach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sannikach realizuje zadania pomocy społecznej, udzielając pomocy w następujących formach:

- wypłacanie zasiłków celowych;
- wypłacanie specjalnych zasiłków celowych;
- wypłacanie zasiłków okresowych;
- wypłacanie zasiłków stałych;
- świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania;
- świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania;
- dożywianie dzieci;
- wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- praca socjalna;
- poradnictwo prawne i rodzinne;
- poradnictwo psychologiczne i terapeutyczne;
- prowadzenie zbiórki odzieży używanej.

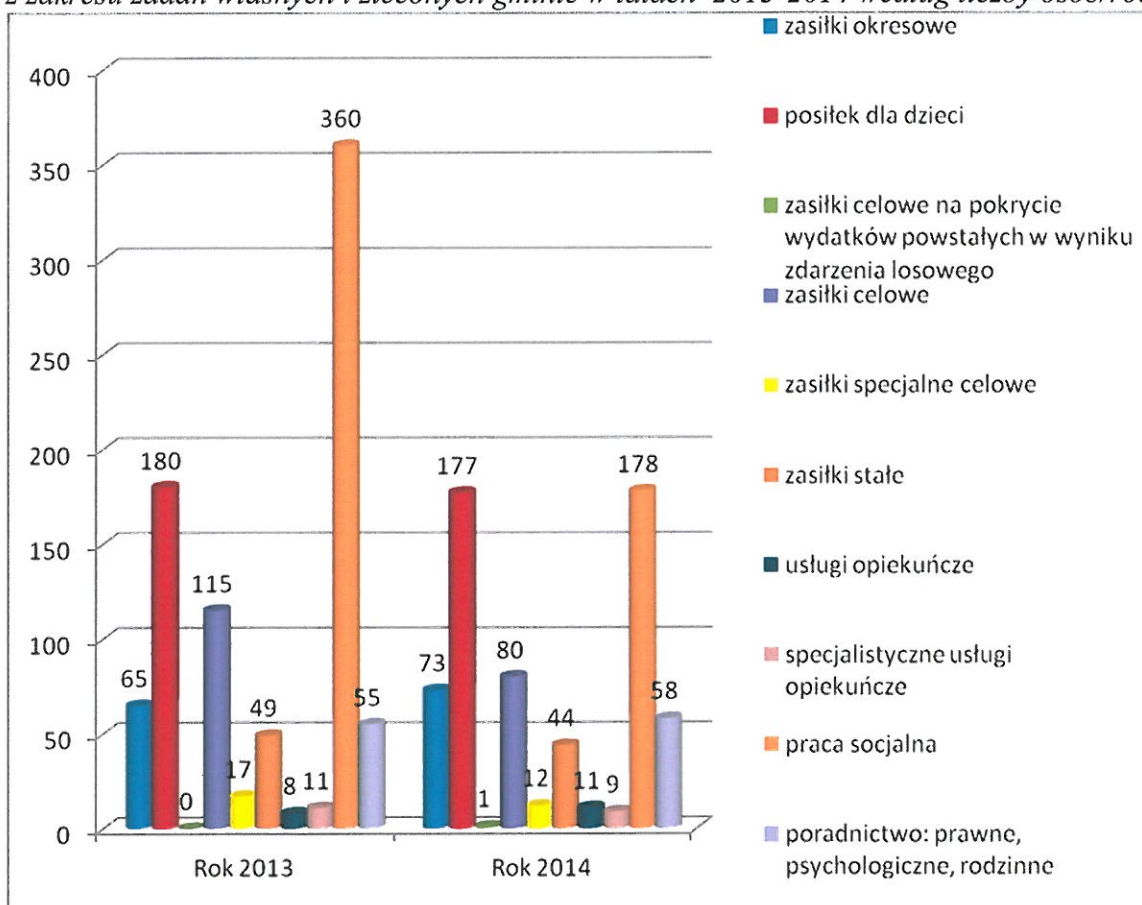
Tabela 15: Udzielone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sannikach świadczenia z zakresu zadań własnych i zleconych gminie w latach 2013-2014.

Formy pomocy	Rok 2013		Rok 2014	
	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba osób/rodzin	Liczba osób w rodzinie
zasiłki okresowe	65	238	73	206
posiłek dla dzieci	180	431	177	395
zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	0	0	1	4
zasiłki celowe	115	299	80	207
zasiłki specjalne celowe	17	42	12	43
zasiłki stałe	49	76	44	66
usługi opiekuńcze	8	11	11	14
specjalistyczne usługi opiekuńcze	11	34	9	29
praca socjalna	360	1480	178	514
poradnictwo: prawne, psychologiczne, rodzinne	55	185	58	197

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sannikach

Wykres 23: Udzielone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sannikach świadczenia z zakresu zadań własnych i zleconych gminie w latach 2013-2014 według liczby osób/rodzin.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sannikach.

2.4. Bezpieczeństwo publiczne

Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Sanniki oraz niski stopień przestępczości są jednym z czynników świadczących o rozwoju i atrakcyjności gminy.

Za bezpieczeństwo mieszkańców odpowiada Posterunek Policji w Sannikach oraz Ochotnicze Straże Pożarne, które mają swoją siedzibę w 10 miejscowościach. Dwie jednostki OSP należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Jednostki OSP zrzeszają 474 druhow, w tym 65 kobiet. W 2014 r. jednostki OSP odnotowały ponad 100 wyjazdów do akcji ratowniczo-gaśniczych (m.in. do: pożarów; wypadków komunikacyjnych; wiatrołomów; podtopień). Druhowie podnoszą swoje kwalifikacje, uczestnicząc w szkoleniach i kursach.

2.5. Ochrona zdrowia

Usługi lekarskie na terenie Gminy Sanniki świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Lekarz Rodziny” w Sannikach. W ramach kontraktu na świadczenie usług w zakresie higieny szkolnej obejmuje opieką lekarską i pielęgniarską dzieci ze Szkoły Podstawowej im. Fryderyka Chopina w Sannikach, Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie, Gimnazjum im. Księżąt Mazowieckich w Sannikach oraz Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Zgromadzenia im. Matki Celiney Borzęckiej Sióstr Zmartwychwstania Pańskiego w Mocarzewie.

Tabela 16: Usługi wykonane przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Lekarz Rodziny” w Sannikach w 2013 r.

Rodzaj usługi	Ilość
porady lekarskie ambulatoryjne	39.615
wizyty domowe	874
patronaże	96
badania bilansowe	418
usługi pielęgniarek w ramach higieny szkolnej	2.012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Lekarz Rodziny” w Sannikach.

Usługi pielęgniarki środowiskowej/położnej środowiskowej w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia dla osób z terenu Gminy Sanniki realizuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „SAN-MED” w Sannikach.

Usługi stomatologiczne w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia realizuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „RESTANDENT” w Sannikach.

Od 2009 r. w Sannikach rozpoczęła działalność Poradnia Ginekologiczno-Położnicza.

Lekarską Ambulatoryjną Opiekę Rehabilitacyjną zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „REH-MED” w Sannikach.

Na terenie Gminy Sanniki działają trzy apteki zlokalizowane w Sannikach.

2.6. Aktywność społeczna oraz działalność organizacji pozarządowych

Na terenie Gminy Sanniki działalność prowadzi 10 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Dwie jednostki należą do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Wszystkie jednostki OSP posiadają remizy strażackie.

Jednostki OSP na terenie Gminy Sanniki:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Sannikach, powołana w 1899 r.;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Osmolinie, powołana w 1917 r.;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Krubinie, powołana w 1923 r.;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Brzezi, powołana w 1933 r.;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sielcach, powołana w 1934 r.;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Lwówku, powołana w 1945 r.;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Staropolu, powołana w 1959 r.;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Czyżewie, powołana w 1961 r.;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wólce, powołana w 1962 r.;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Szkaradzie, powołana w 1970 r.

Aktywnie działają kluby sportowe, które swoją działalnością promują aktywny i zdrowy tryb życia wśród mieszkańców Gminy Sanniki.

Kluby sportowe na terenie Gminy Sanniki:

- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „LWÓWIANKA” LWÓWEK z siedzibą w Lwówku;
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „NIDA” KRUBIN z siedzibą w Krubinie;
- Uczniowski Klub Sportowy „SANNIKI” przy Szkole Podstawowej im. Fryderyka Chopina w Sannikach;
- Uczniowski Klub Sportowy „OSMOLIN” przy Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie;
- Uczniowski Klub Sportowy „OLIMPIJCZYK” przy Gimnazjum im. Książąt Mazowieckich w Sannikach;
- Klub Sportowy „SZOPEN” SANNIKI z siedzibą w Sannikach.

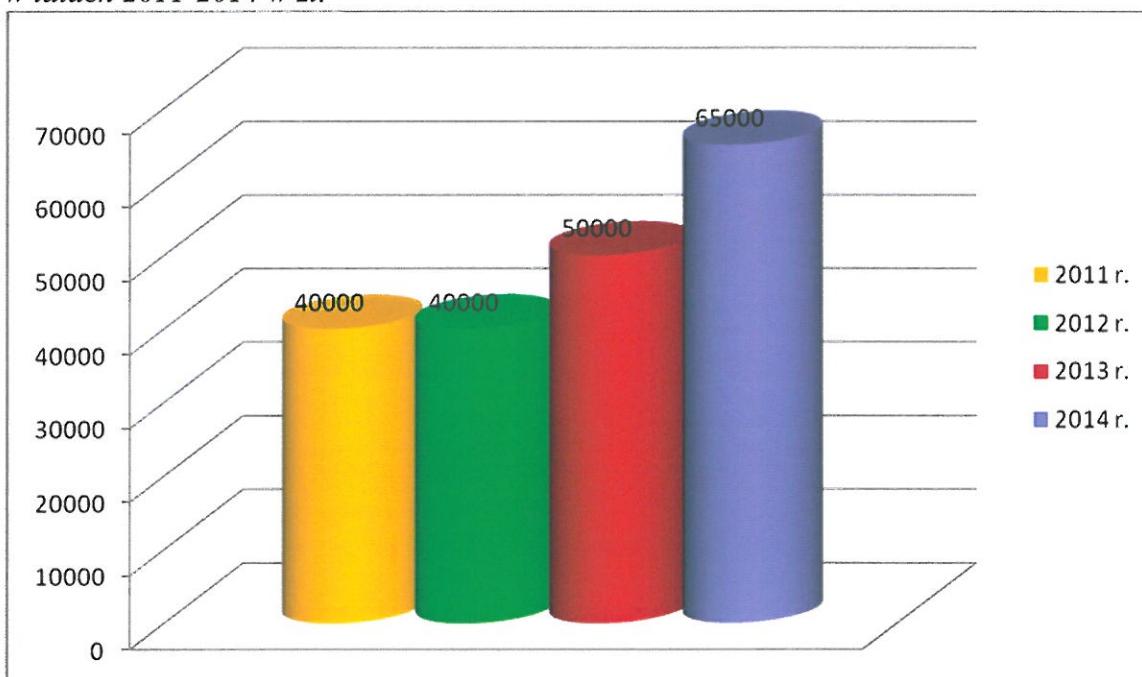
W latach 2011-2014 kluby sportowe otrzymały w drodze otwartych konkursów ofert środki finansowe z budżetu Gminy Sanniki na realizację zadań publicznych w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.

Tabela 17: Dotacje przekazane klubom sportowym w drodze otwartych konkursów ofert w latach 2011-2014.

Rok	Wysokość dotacji w zł
2011	40.000,00
2012	40.000,00
2013	50.000,00
2014	65.000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sannikach.

Wykres 24: Dotacje przekazane klubom sportowym w drodze otwartych konkursów ofert w latach 2011-2014 w zł.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sannikach.

Wśród lokalnej społeczności aktywnie działają również organizacje skupiające kobiety. Podstawowym celem podejmowanych działań jest zaktywizowanie i promowanie kobiet w życiu społecznym, gospodarczym i kulturowym. Współpracują z sołtysami, radami sołectkimi oraz organami samorządu terytorialnego. Biorą udział w różnych wydarzeniach

i uroczystościach, promując lokalne dziedzictwo kulturowe i historyczne. Często są inicjatorkami wielu działań na terenie sołectwa.

Na terenie Gminy Sanniki istnieją:

- Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich w Aleksandrowie;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Barciku (działalność zawieszona);
- Koło Gospodyń Wiejskich w Lwówku;
- Koło Gospodyń Wiejskich w Sannikach;
- Klub Seniora „Tęcza”.

Pozostałe organizacje działające na rzecz mieszkańców Gminy Sanniki:

- Towarzystwo Wspierania Rozwoju Ziemi Sannickiej;
- Towarzystwo im. Fryderyka Chopina w Warszawie „Koło” w Sannikach;
- Orkiestra strażacka, działająca od 1926 r.;
- Mazowiecka Kompania Reprezentacyjna OSP Brzezia.

Od 2000 r. Gmina Sanniki jest członkiem Stowarzyszenia Gmin Turystycznych Pojezierza Gostynińskiego w Łącku. W 2008 r. przystąpiła do Lokalnej Grupy Działania Fundacji „AKTYWNI RAZEM” w Łącku. Jest również członkiem Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej. W 2015 r. Gmina Sanniki wyraziła wolę przystąpienia do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „AKTYWNI RAZEM” w Łącku w roli partnera w realizacji strategii rozwoju lokalnego, której zapisy obejmują obszar Gminy Sanniki.

2.7. Ważniejsze podmioty gospodarcze

Na terenie Gminy Sanniki nie ma rozwiniętego przemysłu. Gmina Sanniki jest gminą typowo rolniczą. Wśród instytucji otoczenia biznesu należy wymienić Bank Spółdzielczy „MAZOWSZE” w Płocku Oddział w Sannikach oraz Urząd Pocztowy w Sannikach.

Główni pracodawcy na terenie Gminy Sanniki:

- ✓ Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Sannikach;
- ✓ WIRBUD Meble Sp. z o.o., Osmolin;
- ✓ GAL-DREW Robimy w drewnie, Krubin;
- ✓ Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe PASSAN spółka jawna Janusz Wojciechowski, Sanniki;

- ✓ Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe Export – Import „ZOMAR” Marek Róg, Lwówek;
- ✓ „M-Pack” Świat Opakowań Tekturowych s. c., Lwówek;
- ✓ Dom Weselny „U Bolka”, Sanniki;
- ✓ „Pałacowa” Sala Bankietowa Agnieszka Orlik, Sanniki;
- ✓ „Bar na Rozdrożu”, Osmolin;
- ✓ Pizzeria K2, Sanniki.

2.8. Oświata i kultura

2.8.1. Oświata

Gmina Sanniki zapewnia dostęp do usług w zakresie edukacji na poziomie przedszkola, szkół podstawowych i gimnazjum.

Gminny system edukacji tworzą:

- Szkoła Podstawowa im. Fryderyka Chopina w Sannikach;
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Osmolinie;
- Gimnazjum im. Księżąt Mazowieckich w Sannikach;
- Przedszkole Samorządowe w Sannikach;
- Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie.

Tabela 18: Uczniowie na poszczególnych poziomach kształcenia w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.

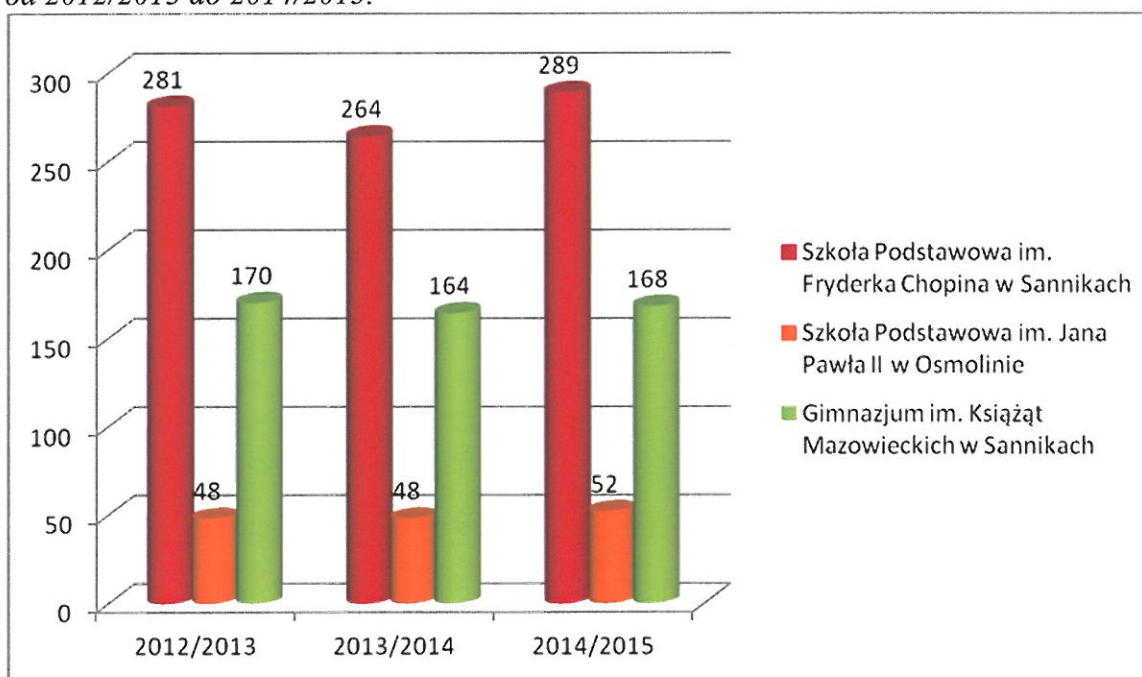
Placówka	Liczba uczniów w roku szkolnym		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Szkoła Podstawowa im. Fryderyka Chopina w Sannikach	281	264	289
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Osmolinie	48	48	52
Gimnazjum im. Księżąt Mazowieckich w Sannikach	170	164	168
Razem:	499	476	509

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych gminnych placówek oświatowych według stanu na dzień 30 września danego roku.

Dokonując analizy danych należy stwierdzić, iż w roku szkolnym 2014/2015 ogólna liczba uczniów wzrosła w stosunku do roku szkolnego 2013/2014 o 33 osoby, tj. o 6,93%. W stosunku do roku szkolnego 2012/2013 była większa o 10 osób, co stanowiło wzrost o 2%. Tendencja wzrostu miała również miejsce w poszczególnych szkołach w roku szkolnym 2014/2015 w stosunku do roku szkolnego 2013/2014. W Szkole Podstawowej im. Fryderyka Chopina w Sannikach liczba uczniów w roku szkolnym 2014/2015 była większa w stosunku do liczby uczniów w roku szkolnym 2013/2014 o 25 osób, tj. o 9,47%. Była również większa w stosunku do roku szkolnego 2012/2013 o 8 osób, a więc o 2,85%. W Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie liczba uczniów w roku szkolnym 2014/2015 była większa w stosunku do roku szkolnego 2013/2014 i roku szkolnego 2012/2013 o 4 osoby, co stanowiło wzrost o 8,33%. W roku szkolnym 2012/2013 i 2013/2014 liczba uczniów Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie utrzymywała się na takim samym poziomie. Liczba uczniów Gimnazjum im. Księżąt Mazowieckich w Sannikach w roku szkolnym 2014/2015 była większa w stosunku do roku szkolnego 2013/2014 o 4 osoby, co stanowiło wzrost o 2,44%. Natomiast w stosunku do roku szkolnego 2012/2013 była mniejsza o 2 osoby i spadek ten stanowił 1,18%.

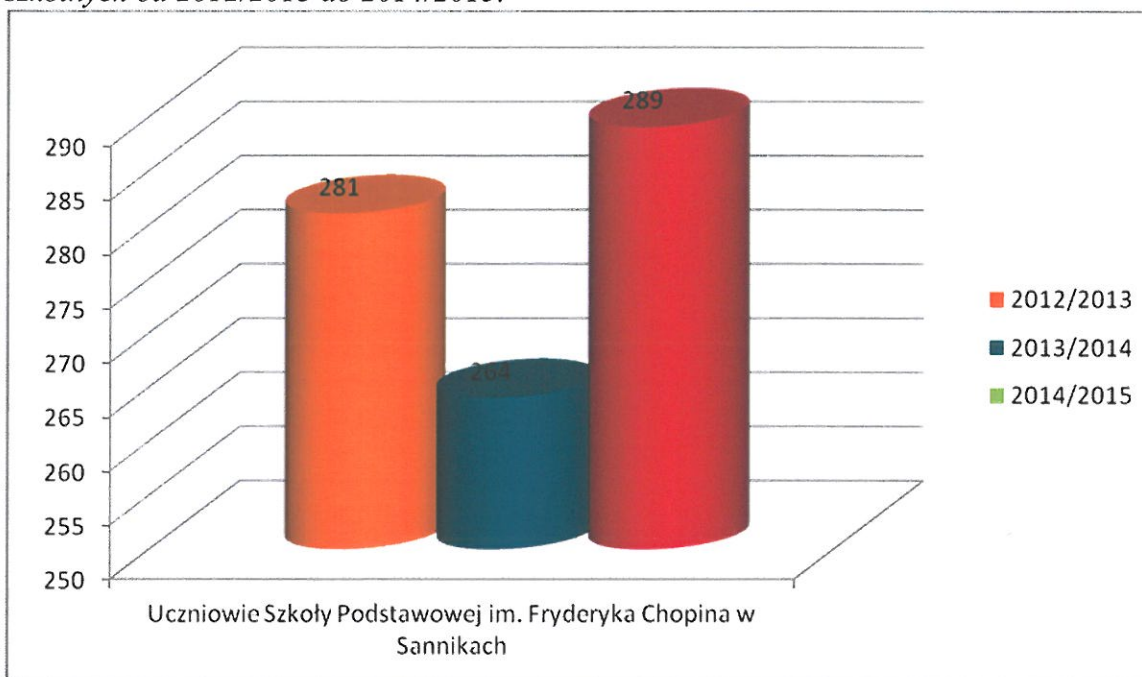
Wykres 25: Uczniowie na poszczególnych poziomach kształcenia w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych gminnych placówek oświatowych według stanu na dzień 30 września danego roku.

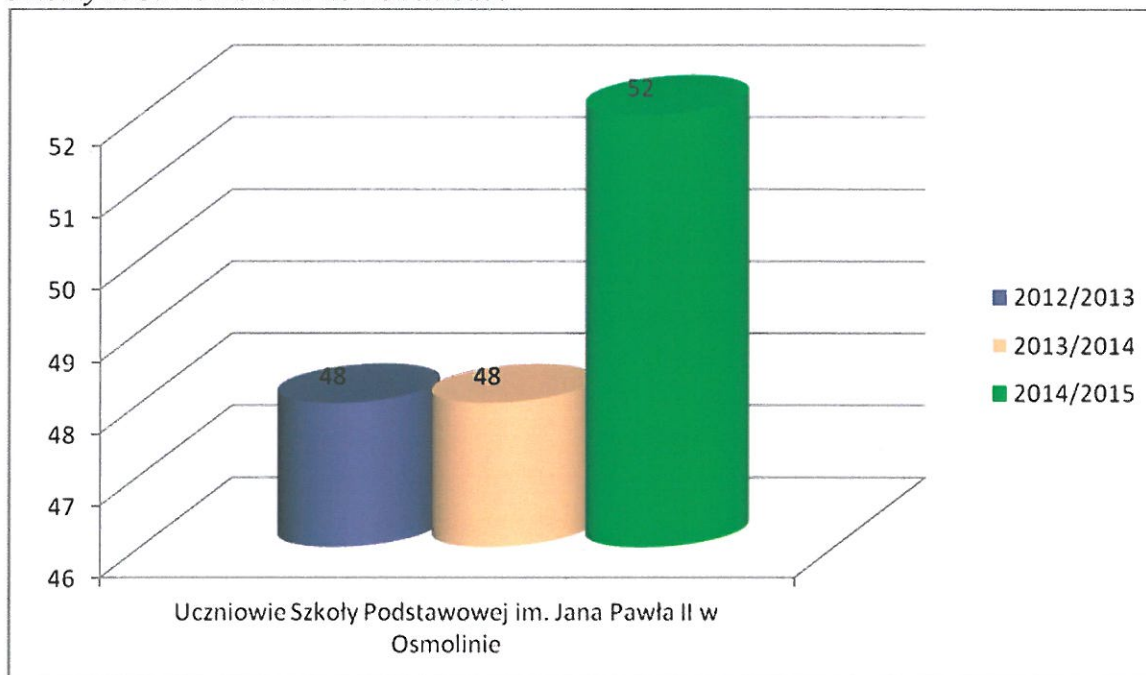

Wykres 26: Uczniowie Szkoły Podstawowej im. Fryderyka Chopina w Sannikach w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Szkoły Podstawowej im. Fryderyka Chopina w Sannikach.

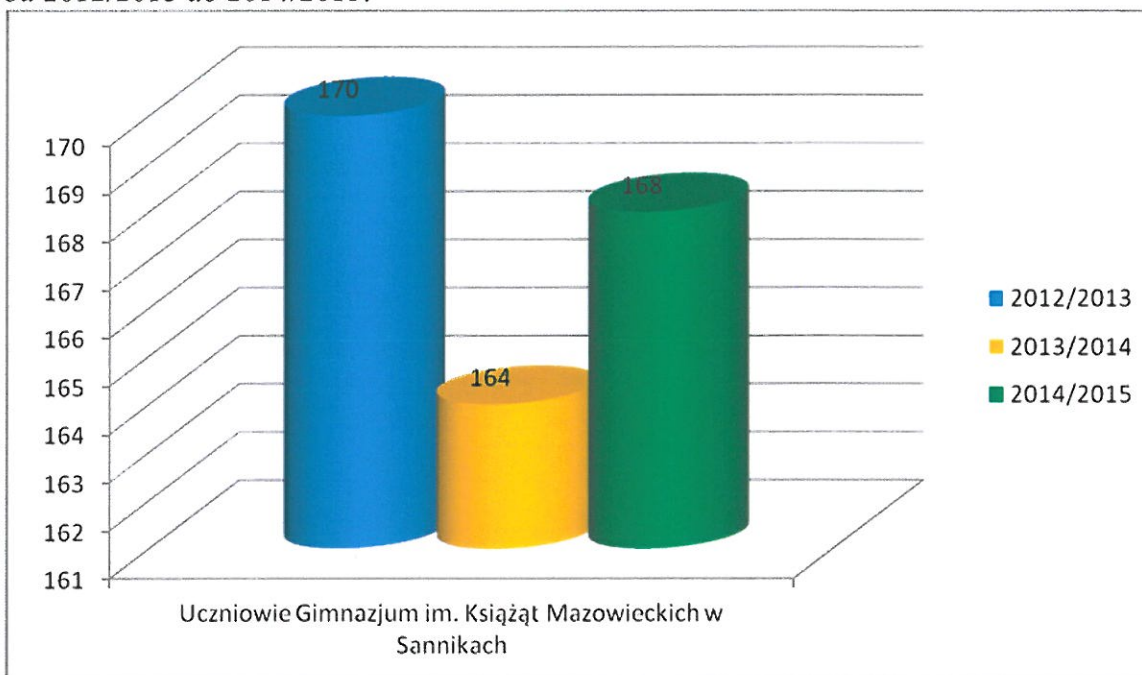
Wykres 27: Uczniowie Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie.

Wykres 28: Uczniowie Gimnazjum im. Księżąt Mazowieckich w Sannikach w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gimnazjum im. Księżąt Mazowieckich w Sannikach.

Liczba dzieci uczęszczających do Przedszkola Samorządowego w Sannikach w roku szkolnym 2014/2015 była mniejsza w stosunku do roku szkolnego 2013/2014 o 19 osób, a więc o 13,19%. W stosunku do roku szkolnego 2012/2013 również zaobserwowany został spadek liczby dzieci uczęszczających do Przedszkola Samorządowego w Sannikach o 4 osoby i spadek ten stanowił 3,1%.

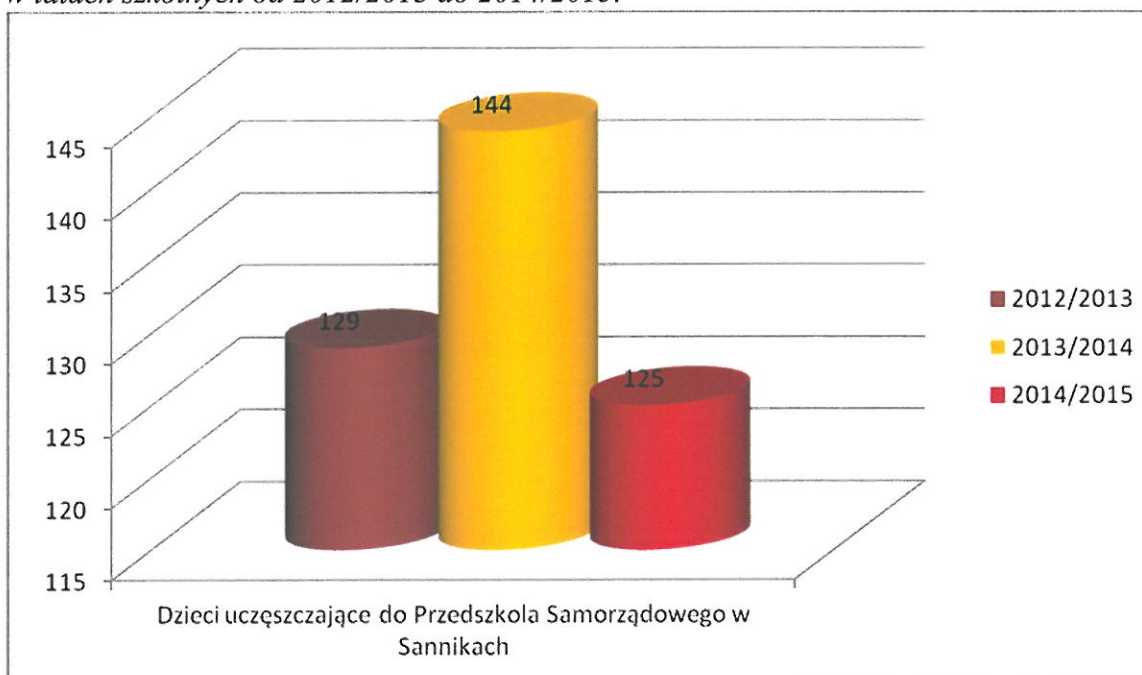
Tabela 19: Liczba dzieci uczęszczających do Przedszkola Samorządowego w Sannikach w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.

Wyszczególnienie	Liczba uczniów w roku szkolnym		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Ilość dzieci uczęszczających	129	144	125

Źródło: dane Przedszkola Samorządowego w Sannikach.

Wykres 29: Liczba dzieci uczęszczających do Przedszkola Samorządowego w Sannikach w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Przedszkola Samorządowego w Sannikach.

Dokonując analizy danych liczby dzieci uczęszczających do oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie należy stwierdzić, iż utrzymywała się ona na zbliżonym poziomie. W roku szkolnym 2014/2015 i 2012/2013 wynosiła ona 16 osób. Jedynie w roku szkolnym 2013/2014 liczba dzieci uczęszczających do oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie była mniejsza o jedną osobę i wynosiła 15 dzieci.

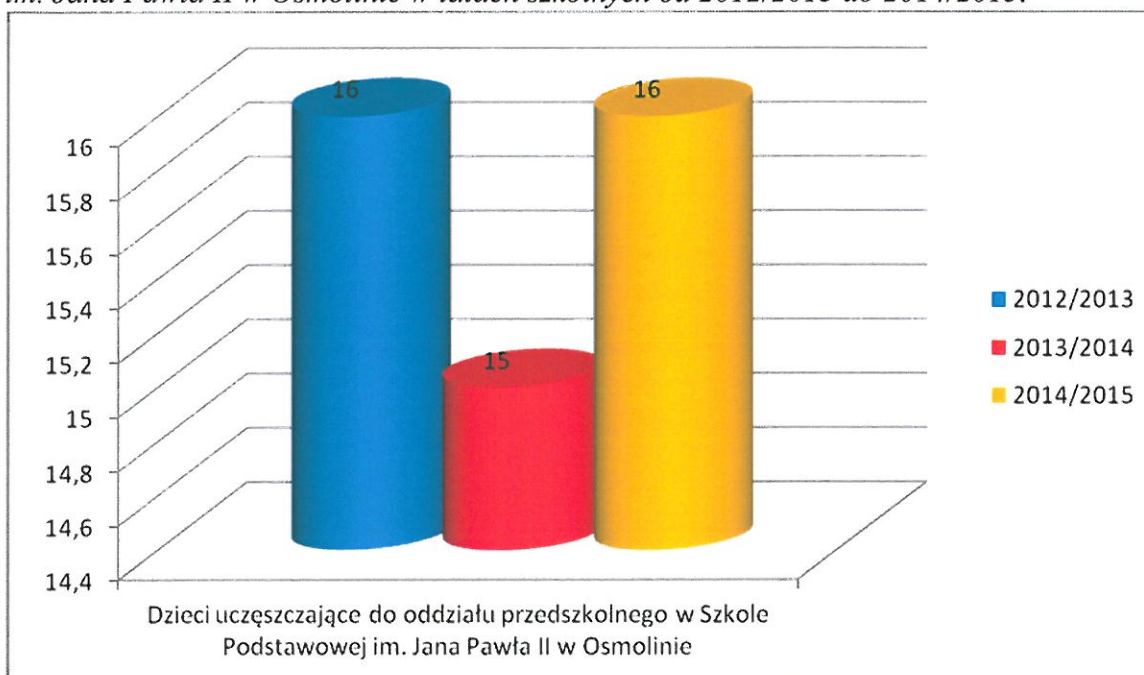
Tabela 20: Dzieci uczęszczające do oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.

Wyszczególnienie	Liczba uczniów w roku szkolnym		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Ilość dzieci uczęszczających	16	15	16

Źródło: dane Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie.

Wykres 30: Liczba dzieci uczęszczających do oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie.

2.8.2. Kultura

Na terenie Gminy Sanniki mieszczą się następujące instytucje kultury, biblioteki i świetlice:

- w miejscowości Sanniki – Gminny Ośrodek Kultury; Europejskie Centrum Artystyczne im. Fryderyka Chopina w Sannikach; Gminna Biblioteka Publiczna w Sannikach; Centrum Kształcenia na Odległość na Wsi; świetlica wiejska;
- w miejscowości Osmolin – Filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Sannikach; świetlica wiejska;
- w miejscowości Czyżew – świetlica wiejska;
- w miejscowości Krubin – świetlica wiejska;
- w miejscowości Lubików – świetlica wiejska;
- w miejscowości Lwówek – świetlica wiejska;
- w miejscowości Sielce – świetlica wiejska;
- w miejscowości Staropól – świetlica wiejska;
- w miejscowości Szkarada – świetlica wiejska.

Gmina Sanniki bogata historią i tradycją ma bardzo wiele do zaoferowania turystom. Niewątpliwie największą atrakcją turystyczną na terenie gminy jest Zespół Pałacowo-Parkowy im. Fryderyka Chopina w Sannikach. Pochodzący z XVIII w. pałac powstał według projektu Władysława Marconiego. Jest Ośrodkiem Pamięci Fryderyka Chopina, a stojący w jego pobliżu pomnik przypomina wizyty wielkiego kompozytora w Sannikach, m.in. latem 1828 r. Uwidacznia on młodego Chopina spacerującego alejkami przypałacowego parku. Zespół pałacowo-parkowy poddany został rewitalizacji, która sfinansowana została z udziałem środków z Unii Europejskiej w ramach RPO WM na lata 2007-2013. Jest siedzibą instytucji kultury, jaką jest Europejskie Centrum Artystyczne im. Fryderyka Chopina w Sannikach. W ramach ogromnego przedsięwzięcia na obiekcie pałacu wykonane zostały prace rozbiórkowe i ziemne, wymieniony dach, stolarka okienna i drzwiowa, a także odbudowana oranżeria. Wykonane zostały również prace elewacyjne budynku oraz prace na terenie parku. Przypałacowy park odzyskał dawny blask, powstały nowe alejki parkowe, nowe nasadzenia krzewów, parkingi oraz tereny rekreacyjno-sportowe, tj. boiska do kometki i tenisa oraz piłki nożnej. Utwardzony został teren przed muszlą koncertową oraz aleja główna, prowadząca od ulicy Warszawskiej do pałacu, przy której zamontowano nowe oświetlenie. Wewnątrz pałacu odtworzone zostały historyczne malatury pamiętające pobyt Fryderyka Chopina w Sannikach, odkryte podczas prac remontowych. Wykonana została również aranżacja wnętrza pałacu tak, aby nadać im nowy blask przy zachowaniu historycznego charakteru obiektu. Pomieszczenia wyposażone zostały w odpowiedni sprzęt, który umożliwia funkcjonowanie w nim instytucji kultury, jaką jest Europejskie Centrum Artystyczne im. Fryderyka Chopina w Sannikach. Wyremontowany zespół pałacowo-parkowy pełni nowe funkcje. Stał się, obok Warszawy i Żelazowej Woli, ważnym miejscem turystycznym na mapie Mazowieckiego Szlaku Chopinowskiego.

Zdjęcie 2: Pałac w Sannikach.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

Zdjęcie 3: Aleja główna parku w Sannikach.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

Mówiąc o Sannikach nie sposób nie wspomnieć o niezwykłym odkryciu archeologicznym, jakie dokonane zostało na terenie przypałacowego parku. Podczas prowadzonych prac odkopano fundamenty danego dworu Książąt Mazowieckich. Sanniki to bowiem miejscowość znajdująca się na Szlaku Książąt Mazowieckich. Tu część swojego życia spędzili Książęta Mazowieccy, a jeden z nich – książę rawski, płocki i gostyński

Siemowit VI zmarł w noc sylwestrową 1461/62 w jednej z komnat dworu w Sannikach. Dwa miesiące później zmarł brat Siemowita VI – książę Władysław II. Prawdopodobnie obaj zostali otruci. Tak przestała istnieć płożka linia Książąt Mazowieckich, a król Kazimierz Jagiellończyk, któremu obaj książęta złożyli hołd lenny, włączył do Polski pierwsze dzielnice Mazowsza – ziemię rawską i gostynińską (wraz z Sannikami), a niedługo potem sochaczewską. Rozpoczęło się kształtowanie ówczesnego Państwa Polskiego, a Sanniki odegrały ważną rolę w tym wielkim dla historii Polski wydarzeniu.

Zdjęcie 4: Odkopane fundamenty dawnego dworu Książąt Mazowieckich.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

Wśród zabytków, jakie znajdują się na terenie Gminy Sanniki niewątpliwie na szczególną uwagę zasługuje kościół w Sannikach z lat 1870-1872 według projektu Franciszka Tournelle'a oraz kościół w Osmolinie z lat 1788-1791 według projektu Hilarego Szpilowskiego. Niezwykłość i niesamowity kunszt architektoniczny kościołów, a także piękne wnętrza wzbudzają zachwyt wśród turystów.

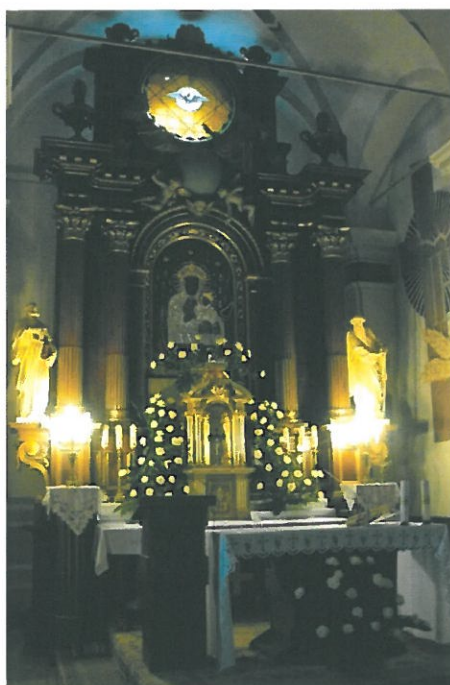

Zdjęcie 5: Kościół w Sannikach.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

Zdjęcie 6: Ołtarz główny w kościele w Sannikach.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

Zdjęcie 7: Kościół w Osmolinie.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

Zdjęcie 8: Wnętrze kościoła w Osmolinie.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

Na cmentarzach parafialnych w Sannikach i w Osmolinie znajdują się odnowione zbiorowe mogiły żołnierskie. Podróżując przez teren Gminy Sanniki napotkać można wiele przydrożnych kapliczek. Często powstały one w podziękowaniu mieszkańców za opiekę i dane łaski. Wiele z nich kryje wzruszające historie, które mieszkańcy przekazują

z pokolenia na pokolenie i raczą nimi turystów. Spacerując ścieżkami kompleksu leśnego w Mocarzewie również nie sposób nie zauważyć wielu przepięknych kapliczek. Skryte wśród drzew potrafią zatrzymać choć na chwilę każdego przechodnia. Na obrzeżach moczarskiego lasu znajduje się także mogiła z okresu II wojny światowej. Najstarsi mieszkańcy opowiadają, iż jest to mogiła kobiety z dzieckiem. W nieco dalej położonej części lasu w Wólce kryją się cztery mogiły. Pochodzą one jeszcze sprzed okresu wojennego. Podróżując dalej po Gminie Sanniki należy zwrócić szczególną uwagę na kościół w Lwówku. Jest to kościół filialny parafii w Osmolinie. Budynek powstał w 1857 r., jako świątynia ewangelicka. Po II wojnie światowej, gdy ludność tego wyznania opuściła Lwówek, wydzierżawiony został przez katolików. Obecnie, dzięki staraniom księdza Ryszarda Staszewskiego, stał się własnością parafii w Osmolinie. Wewnątrz murowanej świątyni znajduje się obraz Matki Boskiej Częstochowskiej. Przy wjeździe do Lwówka znajdują się pozostałości dawnego cmentarza ewangelickiego.

Zdjęcie 9: Kościół w Lwówku.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

Zdjęcie 10: Wnętrze kościoła w Lwówku.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

Magnesem przyciągającym turystów są również wydarzenia kulturalne. Region Sannicki słynie na całą Polskę z przepięknych koncertów chopinowskich. Organizowane niezmiennie od 1981 r. stały się sannicką tradycją oraz ewenementem w skali całego kraju, gdyż nie ma w Polsce ośrodka poza Warszawą, który by przez tyle lat organizował podobną imprezę. W Sannikach koncertują wybitni pianiści z całego świata, często laureaci konkursów chopinowskich. Wśród nich byli m.in.: Halina Czerny-Stefańska; Janusz Olejniczak; Jerzy Romaniuk; Anna Jastrzębska; Maria Korecka; Rinko Kobayashi; Filip Wojciechowski; Jerzy Sterczyński. Przed sannicką publicznością występują aktorzy polskiej sceny teatralnej i filmowej. Gościliśmy m.in.: Wojciecha Siemiona; Krzysztofa Kolberga; Annę Chodakowską; Janusza Zakrzeńskiego. Na sannickie koncerty muzyczno-poetyckie przyjeżdżają melomani z różnych zakątków Polski i wracają na kolejne z nich. Muzyka Chopina rozbrzmiewa w każdą pierwszą niedzielę miesiąca. Wyjątek stanowi luty i październik, gdyż w te miesiące koncerty organizowane są w niedziele najbliższe dacie urodzin i śmierci wielkiego kompozytora.

Zdjęcie 11: Koncert chopinowski w Sannikach.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

Tradycją są również „Niedziele Sannickie”, odbywające się od ponad 40 lat. W programie „Niedziel Sannickich” znajdują się kiermasze sztuki ludowej, książek, wystawy rzeźby i malarstwa, koncerty zespołów folklorystycznych. Każdy z uczestników imprezy niewątpliwie znajdzie dla siebie coś wyjątkowego. Podczas „Niedziel Sannickich” prezentowany jest folklor Regionu Sannickiego oraz różnych regionów w kraju. Gościnnie występują również zespoły ludowe z zagranicy. Dzięki współpracy z gminą Chalonnes sur Loire we Francji oraz gminą Reimerswaal w Holandii zawiązanych zostało wiele długoletnich przyjaźni pomiędzy mieszkańcami Gminy Sanniki i mieszkańcami wspomnianych powyżej. „Niedziele Sannickie” są okazją do spotkań, wspólnej zabawy i poznawania kultur różnych regionów całego świata.

Zdjęcie 12: „Niedziele Sannickie”.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

Gmina Sanniki jest również organizatorem Festynu rycerskiego „Na dworze Księcia Siemowita VI”, który odbywa się w okresie wakacji. Podczas imprezy w otoczeniu namiotów rycerskich najmłodszy uczestnicy imprezy mogą zdobyć umiejętności rycerskie w takich dziedzinach, jak: rzut włócznią do dzika; pojedynek na równoważni; rycerski tor przeszkód; strzelanie z łuku; nauka fechtunku bezpiecznym mieczem. Podczas festynu odbywają się również warsztaty m.in. z heraldyki i malowania herbów na tarczach. Za zdobycie sprawności rycerskich nagrodą jest pas rycerski. W tym dniu do Sannik przybywają krawcowe, garncarz, kowal, kat, piwowar, szewc, mincerz. Nie brakuje również jadła średniowiecznego, a więc podplomyków i prosiaka z różną.

Zdjęcie 13: Festyn rycerski w Sannikach „Na dworze Księcia Siemowita VI”.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

Gmina Sanniki jest bardzo ciekawym regionem etnograficznym Mazowsza. Region Sannicki to odrębność w tańcu, śpiewie, muzyce i stroju ludowym, co doskonale w swym repertuarze prezentuje Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „SANNIKI” wraz z kapelą ludową. Zespół odnosi liczne sukcesy zdobywając nagrody i wyróżnienia na konkursach i przeglądach twórczości ludowej. Gościł na uznanych festiwalach ludowych w Kazimierzu nad Wisłą i Sierpcu. Koncertował wielokrotnie za granicą wzbudzając aplauz widowni (m.in. w Austrii, Holandii, Francji, Niemczech i Szwajcarii). Pieczę nad Regionalnym Zespołem Pieśni i Tańca „SANNIKI” sprawuje Gminny Ośrodek Kultury w Sannikach, który posiada wielopłaszczyznowe osiągnięcia i należy do czołowych ośrodków upowszechniania kultury na wsi nie tylko na Mazowszu, ale również w całym kraju.

Zdjęcie 14: Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „SANNIKI”.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

Region Sannicki to również twórczość ludowa. To sannickie wycinanki, wśród których wyróżniamy: „klapoki”; „ptaki”; „wesela”. To także pisanki wielkanocne i bukiety z bibulek. Tajniki sannickiej sztuki ludowej przekazują z pokolenia na pokolenie twórczynie ludowe. Swym zamiłowaniem do spuścizny kulturowej zarażają młode pokolenia, swoje dzieci i wnuków.

Zdjęcie 15: Sannickie wycinanki.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

Zdjęcie 16: Pisanki wielkanocne.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

Gmina Sanniki to nieodkryte możliwości dla każdego turysty. To wspaniałe zabytki i miejsca historyczne. To także możliwość wypoczynku na łonie natury. Turystów zapraszają gospodarstwa agroturystyczne, oferujące miejsca noclegowe. Na terenie Gminy Sanniki funkcjonują również gospodarstwa ekologiczne, oferujące zdrową i ekologicznie uprawianą żywność.

Zdjęcie 17: Krajobraz Gminy Sanniki.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

Kolejną formą uczestnictwa w kulturze jest czytelnictwo. Na terenie Gminy Sanniki funkcjonuje jedna Gminna Biblioteka Publiczna w Sannikach oraz jej Filia w Osmolinie. Gminna Biblioteka Publiczna w Sannikach uzupełnia ofertę kulturalną dotyczącą czytelnictwa poprzez organizację cyklicznych spotkań z twórcami, zajęć dla dzieci i młodzieży, kursów dla dorosłych, udział w akcjach narodowych.

Zdjęcie 18: Narodowe Czytanie powieści „Lalka” Bolesława Prusa.

Źródło: ze zbiorów Urzędu Gminy w Sannikach.

3. Infrastruktura techniczna

3.1. Sieć komunikacyjna

Sieć komunikacyjna jest czynnikiem determinującym wielopłaszczyznowy rozwój społeczno-gospodarczy. Planowanie działań związanych z rozwojem obszarów wiejskich powinno opierać się na upowszechnianiu dostępu do dóbr i usług, które są podstawą egzystencji społeczności lokalnej. Dostępność komunikacyjna to także czynnik napędu gospodarczego, który jest elementem kluczowym do poprawy jakości życia mieszkańców. Przez teren Gminy Sanniki przebiegają drogi wojewódzkie i drogi powiatowe. Długość dróg wojewódzkich wynosi: 25,813 km. Natomiast długość dróg powiatowych wynosi: 36,519 km. Długość dróg gminnych ogółem (utwardzonych i bez nawierzchni asfaltowej) wynosi: 57,436 km.

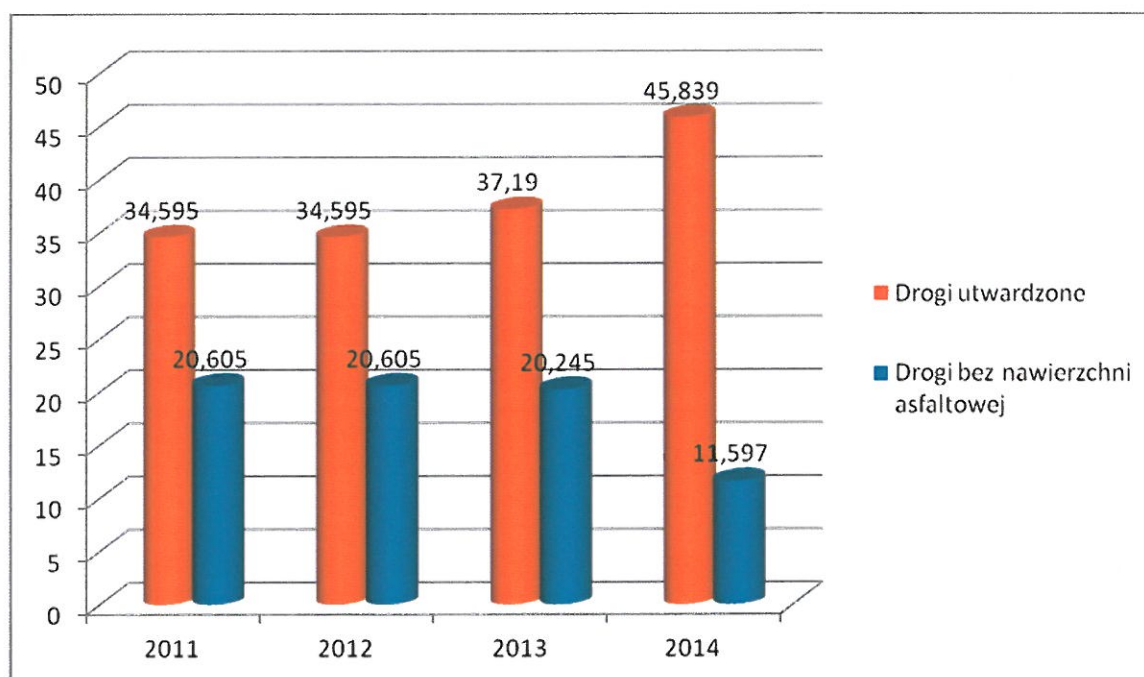

Tabela 21: Drogi gminne utwardzone i bez nawierzchni asfaltowej w latach 2011-2014.

Lata	Długość dróg utwardzonych w km	Długość dróg bez nawierzchni asfaltowej w km
2014	45,839	11,597
2013	37,190	20,245
2012	34,595	20,605
2011	34,595	20,605

Źródło: dane Urzędu Gminy w Sannikach.

Wykres 31: Drogi gminne utwardzone i bez nawierzchni asfaltowej w latach 2011-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sannikach.

3.2. Gospodarka wodno-ściekowa

Według stanu na dzień 31.12.2014 r. stopień zwodociągowania Gminy Sanniki wynosi 95%. Gmina Sanniki posiada dostęp do dwóch ujęć wody w miejscowościach: Lubików i Sanniki. Stopień skanalizowania stanowi 11%. Na terenie Gminy Sanniki znajduje się jedna gminna oczyszczalnia ścieków w Sannikach. Stan oczyszczalni określa się na dobry. Poziom zanieczyszczenia wód powierzchniowych jest umiarkowany. Coraz większe zainteresowanie mieszkańców budzą oczyszczalnie przydomowe, które posiadają wiele zalet. Oczyszczalnie przydomowe są ekologiczne, nie wydzielają przykrych zapachów oraz zapewniają całkowitą szczelność zbiornika. Największą zaletą przydomowych oczyszczalni ścieków w porównaniu

z tradycyjnymi szambami jest stosunkowo niski koszt eksploatacji. W Gminie Sanniki obecnie zarejestrowanych jest 21 przydomowych oczyszczalni ścieków.

3.3. Gospodarka odpadami

W wyniku nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach od 1 lipca 2013 r. zaczęły obowiązywać nowe zasady odbioru odpadów w gminie. Nowy system obejmuje wszystkich mieszkańców. Przyjęcie takiego rozwiązania ma przyczynić się do zwiększenia odbioru odpadów trafiających do instalacji odzysku, jak również do zaniku nielegalnie składowanych odpadów w miejscach niedozwolonych. W 2014 r. ilość odebranych odpadów na mieszkańca wyniosła 256,10 kg. Z kolei ilość odpadów poddanych recyklingowi na mieszkańca wyniosła 165,70 kg. Skala problemu zaśmiecania terenu Gminy Sanniki określana jest na stopień umiarkowany.

3.4. Odnawialne źródła energii

Energetyka wiatrowa jest jedną z najszybciej rozwijających się branż produkujących odnawialną energię elektryczną. Lokalizacja elektrowni wiatrowych na terenie Gminy Sanniki została wskazana w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Obecnie na terenie gminy działa sześć elektrowni wiatrowych. Kolejne będą mogły powstać pod warunkiem spełnienia niezbędnych wymogów ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego.

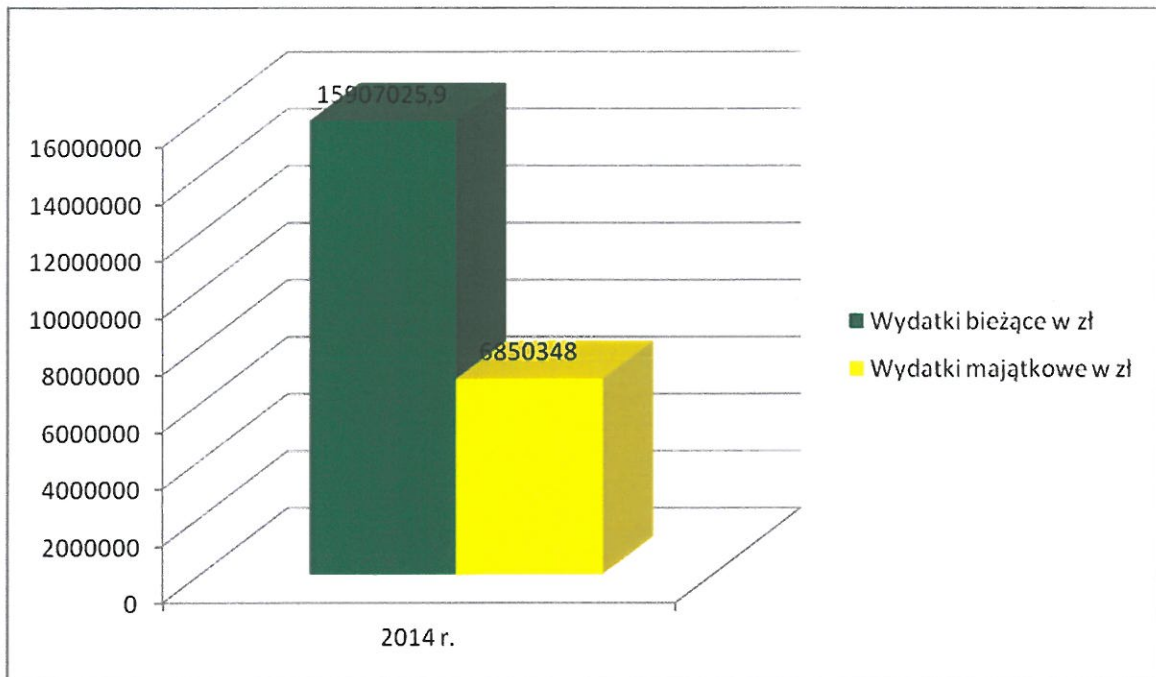
4. Budżet Gminy Sanniki

Zrównoważony rozwój stanowi podstawę przyświecającą rozwojowi jednostek samorządowych na wszystkich poziomach sfery społeczno-gospodarczej. Budżet jest finansowym wyrazem i instrumentem polityki gospodarczej gminy oraz najważniejszym narzędziem do jej realizacji. Jest uchwalany corocznie przez Radę Gminy Sanniki i opiniowany przez Regionalną Izbę Obrachunkową. Oprócz ustalanych i realizowanych corocznie planów budżetowych gmina posiada również Wieloletnią Prognozę Finansową.

W 2014 r. budżet Gminy Sanniki zamknął się w kwocie 18.752.835,95 zł i był większy w stosunku do 2013 r. o 113.572,42 zł. Wydatki majątkowe stanowiły kwotę 6.850.348,00 zł. Natomiast wydatki bieżące 15.907.025,90 zł.

Wykres 32: Wydatki bieżące i wydatki majątkowe w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sannikach.

Dokonując analizy budżetu Gminy Sanniki na przestrzeni lat 2010-2014 należy stwierdzić, iż z każdym rokiem budżetowym ulegał on zwiększeniu.

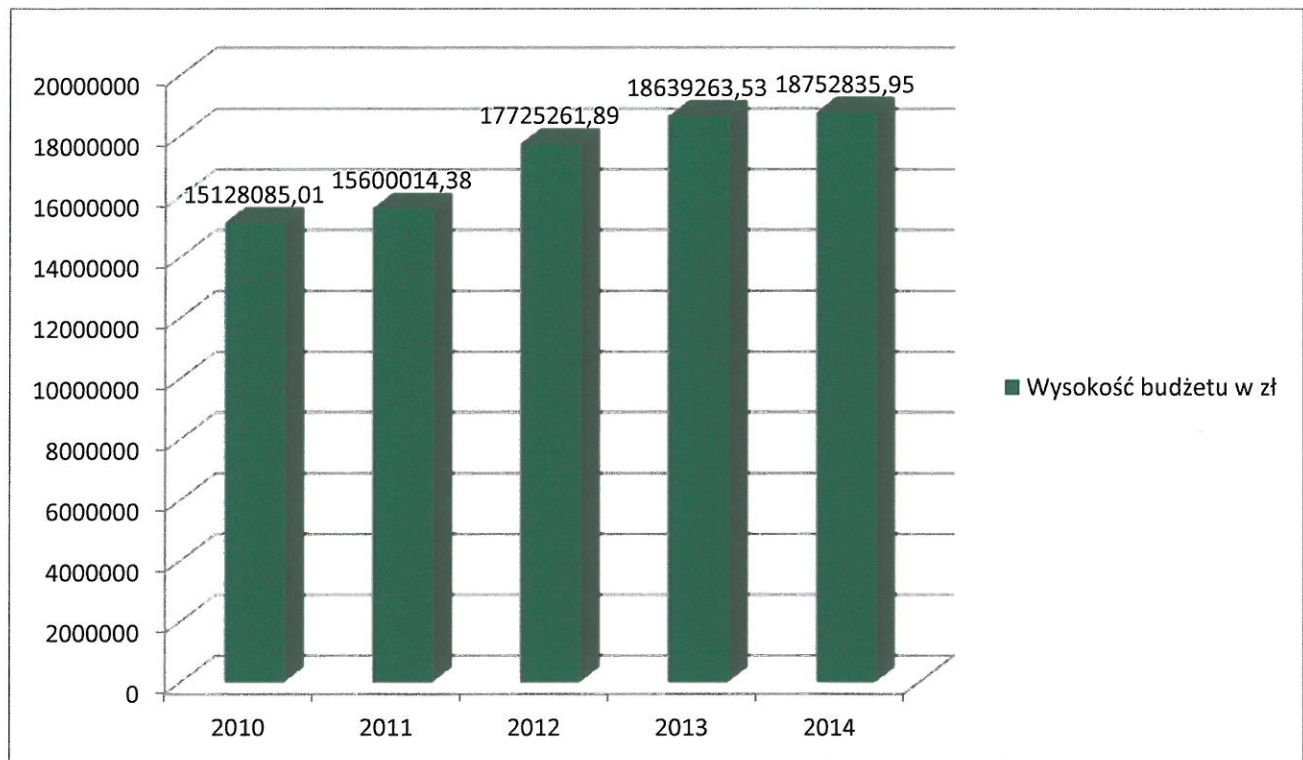
Tabela 22: Wysokość budżetu Gminy Sanniki w latach 2010-2014.

Rok	Wysokość budżetu w zł
2010	15.128.085,01
2011	15.600.014,38
2012	17.725.261,89
2013	18.639.263,53
2014	18.752.835,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sannikach.

Wykres 33: Budżet Gminy Sanniki w latach 2010-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sannikach.

Integralną częścią budżetu gminy są wydatki, które zostały poddane analizie w podziale na wydatki majątkowe i wydatki bieżące. Do wydatków majątkowych zalicza się m.in. wydatki inwestycyjne. Wydatki bieżące to wydatki związane z utrzymaniem gminy, funkcjonowaniem szkół i przedszkola, biblioteki, wydatki na energię itd. Powinny być one finansowane z dochodów bieżących. Dokonana analiza wydatków bieżących wskazuje, iż począwszy od 2010 r. następował ich stopniowy wzrost, aż do analizowanego 2014 r. Wyjątek stanowi 2011 r., w którym to wydatki bieżące były mniejsze w stosunku do 2010 r. o 117.728,08 zł (tj. o 0,83%). Z kolei w przypadku wydatków majątkowych obserwujemy systematyczny ich spadek począwszy od 2010 r. do 2013 r. W 2014 r. nastąpił wzrost wydatków majątkowych w stosunku do 2013 r. o 4.688.054,62 zł.

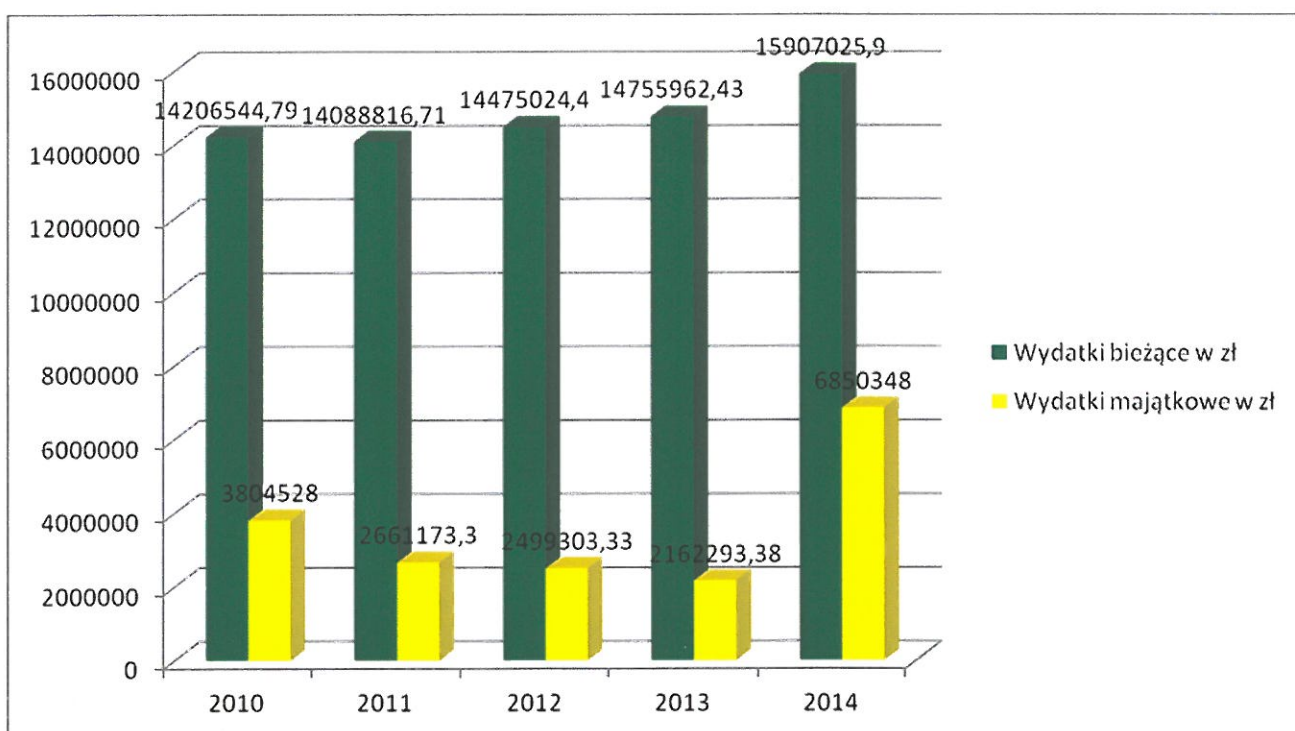

Tabela 23: Wydatki bieżące i wydatki majątkowe Gminy Sanniki w latach 2010-2014.

Rok	Wydatki bieżące w zł	Wydatki majątkowe w zł
2010	14.206.544,79	3.804.528,00
2011	14.088.816,71	2.661.173,30
2012	14.475.024,40	2.499.303,33
2013	14.755.962,43	2.162.293,38
2014	15.907.025,90	6.850.348,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sannikach.

Wykres 34: Wydatki bieżące i wydatki majątkowe Gminy Sanniki w latach 2010-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sannikach.

Dochody własne w stosunku do budżetu Gminy Sanniki w 2014 r. stanowiły 35,82% jego wysokości. Dokonana analiza dochodów własnych na przestrzeni lat 2010-2014 wskazuje na coroczny ich wzrost. Dochody własne to m.in.: podatki; opłaty lokalne; udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz podatku dochodowym od osób prawnych.

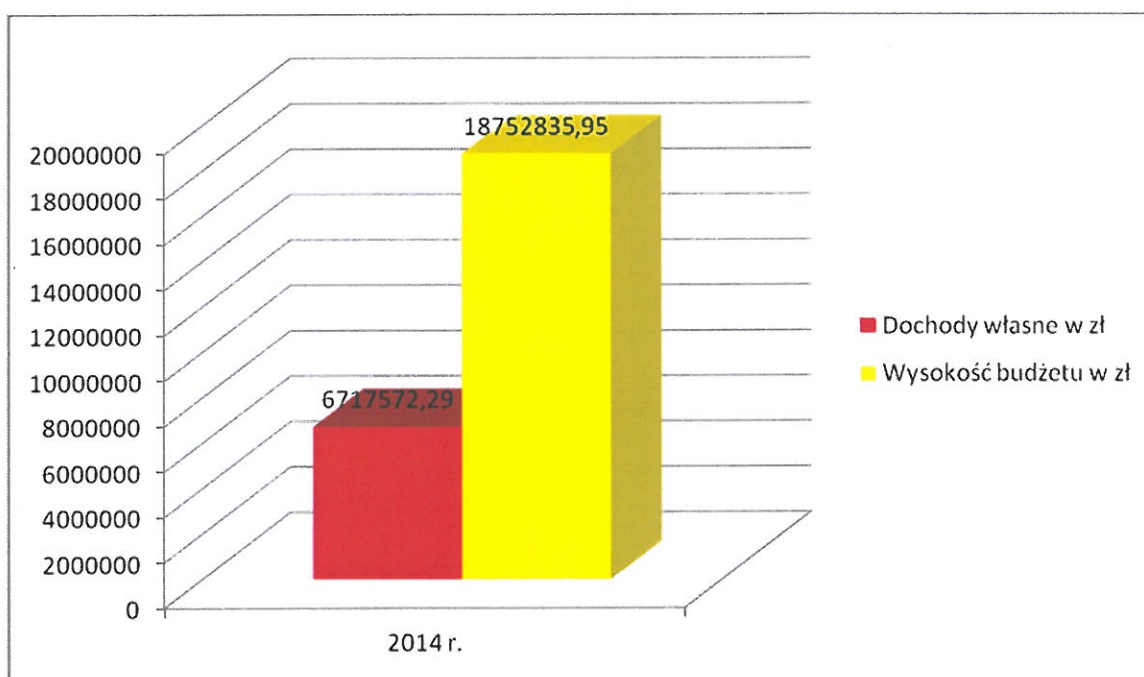

Tabela 24: Dochody własne Gminy Sanniki w latach 2010-2014.

Rok	Wysokość dochodów własnych w zł
2010	4.029.690,19
2011	4.638.486,41
2012	5.126.726,27
2013	5.943.389,48
2014	6.717.572,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sannikach.

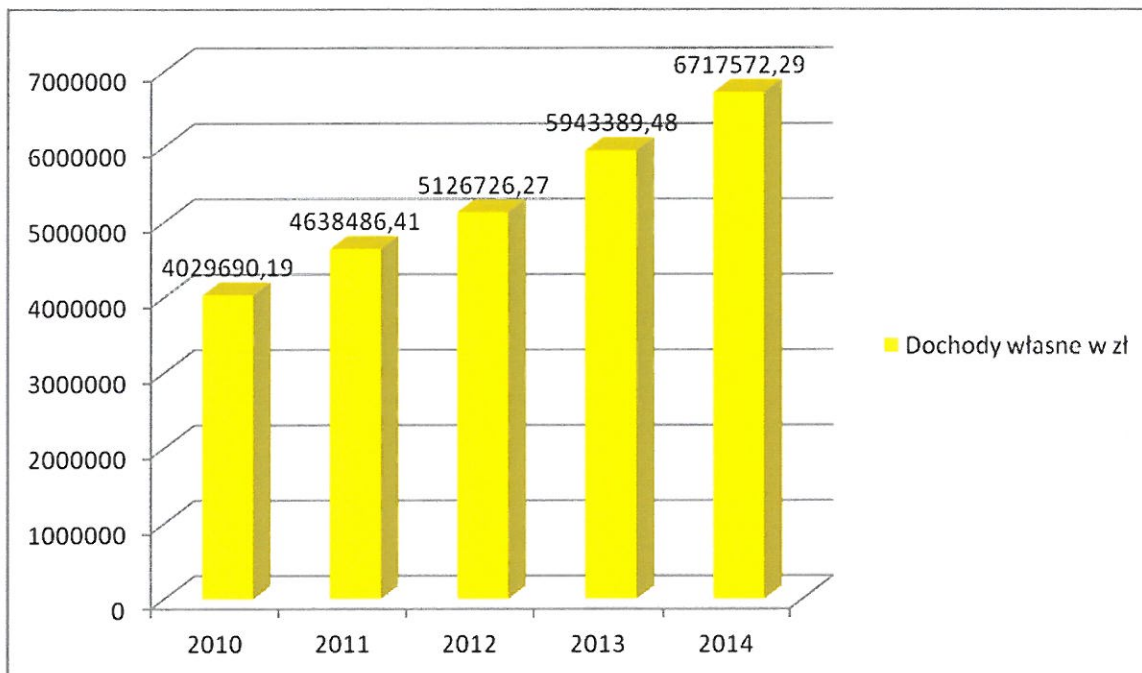
Wykres 35: Dochody własne Gminy Sanniki w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sannikach.

Wykres 36: Dochody własne Gminy Sanniki w latach 2010-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Sannikach.

5. Ważniejsze zrealizowane inwestycje

Jednym z instrumentów determinujących rozwój lokalnej przestrzeni są realizowane na jej obszarze inwestycje. Podejmowane przez lokalne władze działania inwestycyjne stanowią o poziomie konkurencyjności gminy, jak również są skutecznym narzędziem o szczególnie ważnej roli dla rozwoju lokalnego. Rozwój infrastruktury na poziomie lokalnym napotyka wiele trudności, z których najważniejsze to pozyskiwanie środków finansowych oraz wybór właściwych priorytetów inwestycyjnych. Gmina Sanniki w minionych latach prowadziła dynamiczną politykę inwestycyjną, co przyczyniło się do znacznej poprawy życia społeczności lokalnej.

Do ważniejszych zrealizowanych na terenie Gminy Sanniki inwestycji należą:

- „Przebudowa budynku świetlicy wiejskiej w Sannikach wraz z zagospodarowaniem terenu” – realizacja inwestycji zakończona w 2015 r., wartość inwestycji 1.205.315,73 zł (projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach PROW na lata 2007-2013);
- „Przebudowa budynku świetlicy wiejskiej w Osmolinie wraz z zagospodarowaniem terenu” – realizacja inwestycji zakończona w 2015 r., wartość inwestycji

- 753.686,99 zł (projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach PROW na lata 2007-2013);
- „Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami na Osiedlu Witosa Gmina Sanniki” – realizacja inwestycji zakończona w 2015 r., wartość inwestycji: 1.784.781,94 zł (projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach PROW na lata 2007-2013);
 - „Remont obiektów małej architektury w ramach wykonania placu zabaw w miejscowości Sanniki” – realizacja inwestycji zakończona w 2015 r., wartość inwestycji: 41.653,35 zł (projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach PROW na lata 2007-2013);
 - „Budowa obiektów małej architektury w ramach wykonania placu zabaw w miejscowości Osmolin – etap I” – realizacja inwestycji zakończona w 2015 r., wartość inwestycji: 22.827,20 zł (projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach PROW na lata 2007-2013);
 - „Zakup lekkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Brzezi” – realizacja inwestycji zakończona w 2015 r., inwestycja dofinansowana z budżetu Gminy Sanniki w kwocie: 50.000,00 zł;
 - „Remont świetlicy wiejskiej w Czyżewie wraz z utwardzeniem terenu działek budowlanych, budową obiektów małej architektury i ogrodzenia” – realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., wartość inwestycji: 567.177,59 zł (projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach PROW na lata 2007-2013);
 - „Budowa drogi gminnej we wsi Brzezia” – realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., wartość inwestycji: 242.221,60 zł (inwestycja dofinansowana ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie);
 - „Utwardzenie emulsją asfaltową drogi gminnej w miejscowości Aleksandrów” – realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., wartość inwestycji: 356.806,22 zł;
 - „Utwardzenie emulsją asfaltową drogi gminnej w miejscowości Barcik”- realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., wartość inwestycji: 201.544,44 zł;
 - „Utwardzenie emulsją asfaltową drogi gminnej w miejscowości Brzezia” – realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., wartość inwestycji: 330.889,82 zł;
 - „Utwardzenie emulsją asfaltową drogi gminnej w miejscowości Brzeziny” – realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., wartość inwestycji: 252.146,57 zł;

- „*Utwardzenie emulsją asfaltową drogi gminnej w miejscowości Krubin*” – realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., wartość inwestycji: 169.719,83 zł;
- „*Utwardzenie emulsją asfaltową drogi gminnej w miejscowości Lasek*” (działka nr 36) – realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., wartość inwestycji: 460.975,19 zł;
- „*Utwardzenie emulsją asfaltową drogi gminnej w miejscowości Lasek*” (działka nr 51 i nr 8) – realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., wartość inwestycji: 105.219,84 zł;
- „*Utwardzenie emulsją asfaltową drogi gminnej w miejscowości Lasek*” (działka nr 74 i nr 97) – realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., wartość inwestycji: 178.461,42 zł;
- „*Utwardzenie emulsją asfaltową drogi gminnej w miejscowości Lubików*” – realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., wartość inwestycji: 297.973,29 zł;
- „*Utwardzenie emulsją asfaltową drogi gminnej w miejscowości Osmolin*” – realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., wartość inwestycji: 79.910,22 zł;
- „*Utwardzenie emulsją asfaltową drogi gminnej w miejscowości Sanniki*” – realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., wartość inwestycji: 252.234,02 zł;
- „*Utwardzenie emulsją asfaltową drogi gminnej w miejscowości Sielce*” – realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., wartość inwestycji: 117.970,74 zł;
- „*Zakup samochodu gaśniczego dla OSP w Sannikach*” – realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., inwestycja dofinansowana z budżetu Gminy Sanniki w kwocie: 210.970,00 zł;
- „*Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej im. Fryderyka Chopina i Gimnazjum im. Księżąt Mazowieckich w Sannikach*” – realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., wartość inwestycji: 771.080,88 zł (projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach RPO WM na lata 2007-2013);
- „*Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie*” – realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., wartość inwestycji: 330.058,19 zł (projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach RPO WM na lata 2007-2013);
- „*Remont budynku świetlicy wiejskiej w Szkaradzie wraz utwardzeniem terenu działki budowlanej, budowa obiektów małej architektury oraz remontem boiska rekreacyjnego*” – realizacja inwestycji zakończona w 2013 r., wartość inwestycji:

- 501.894,82 zł (projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach PROW na lata 2007-2013);
- „*Utwardzenie działek budowlanych wraz z remontem świetlicy oraz budowa obiektów małej architektury w miejscowości Lwówek*” – realizacja inwestycji zakończona w 2013 r., wartość inwestycji: 489.992,13 zł (projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach PROW na lata 2007-2013);
 - „*Przebudowa (modernizacja) drogi gminnej we wsi Osmolin*” – realizacja inwestycji zakończona w 2013 r., wartość inwestycji: 163.324,49 zł (inwestycja dofinansowana ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie);
 - „*Zmiana konstrukcji dachu budynku komunalnego przy ulicy Krótkiej w Sannikach*” – realizacja inwestycji zakończona w 2013 r., wartość inwestycji: 250.900,00 zł;
 - „*Rozbudowa i przebudowa oraz zmiana sposobu użytkowania budynku szkoły w Brzezi na budynek socjalny (mieszkalny wielorodzinny) i świetlicę środowiskową oraz budowa niezbędnej infrastruktury*” – realizacja inwestycji zakończona w 2013 r., wartość inwestycji: 604.876,28 zł, inwestycja dofinansowana ze środków Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie;
 - „*Remont świetlicy wiejskiej w Krubinie wraz z utwardzeniem terenu działki budowlanej oraz budową obiektów małej architektury i ogrodzenia. Budowa boiska rekreacyjnego oraz utwardzenie terenu działek budowlanych wraz z remontem drogi wewnętrznej*” – realizacja inwestycji zakończona w 2012 r., wartość inwestycji: 721.955,74 zł (projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach PROW na lata 2007-2013);
 - „*Utwardzenie terenu działek budowlanych wraz z remontem zjazdów i drogi wewnętrznej oraz remontem świetlicy wiejskiej w Staropolu Gmina Sanniki. Przebudowa szczelnego zbiornika wód opadowych wraz z utwardzeniem terenu działki budowlanej*” – realizacja inwestycji zakończona w 2012 r., wartość inwestycji: 577.417,34 zł (projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach PROW na lata 2007-2013);
 - „*Remont budynku świetlicy wiejskiej w Sielcach wraz z utwardzeniem terenu działki budowlanej, budową obiektów małej architektury i ogrodzenia*” – realizacja inwestycji zakończona w 2012 r., wartość inwestycji: 519.862,39 zł (projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach PROW na lata 2007-2013);

- „Budowa chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej nr 577 w miejscowości Czyżew – II etap” - dotacja celowa na pomoc finansową dla województwa mazowieckiego, wysokość dotacji celowej: 181.437,55 zł;
- „Modernizacja drogi gminnej w Barciku” – realizacja inwestycji zakończona w 2012 r., wartość inwestycji: 129.189,16 zł (inwestycja dofinansowana ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie);
- „Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Sannikach” – realizacja inwestycji zakończona w 2011 r., wartość inwestycji: 955.175,80 zł (projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach PROW na lata 2007-2013);
- „Modernizacja drogi gminnej we wsi Krubin”- realizacja inwestycji zakończona w 2011 r., wartość inwestycji: 166.166,22 zł (inwestycja dofinansowana ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie);
- „Naprawa nawierzchni drogowej, wykonanie asfaltowania dróg gminnych nową technologią – etap III droga w Czyżewie” – realizacja inwestycji zakończona w 2011 r., wartość inwestycji: 670.008,79 zł;
- „Budowa chodnika w ciągu drogi wojewódzkiej nr 577 w miejscowości Czyżew i Sanniki” (dotacja celowa na pomoc finansową dla województwa mazowieckiego) wysokość dotacji: 350.750,00 zł;
- „Budowa ulicy Wiejskiej w Sannikach – etap II” – realizacja inwestycji zakończona w 2010 r., wartość inwestycji: 551.875,87 zł;
- „Przebudowa drogi w miejscowości Osmolin” – realizacja inwestycji zakończona w 2010 r., wartość inwestycji: 156.485,25 zł (inwestycja dofinansowana ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie);
- „Naprawa nawierzchni drogowej, wykonanie asfaltowania dróg nową technologią – etap II” – realizacja inwestycji zakończona w 2010 r., wartość inwestycji: 414.968,73 zł;
- „Naprawa nawierzchni drogowej, wykonanie asfaltowania dróg nową technologią – etap I” – realizacja inwestycji zakończona w 2010 r., wartość inwestycji: 1.991.336,48 zł;
- „Asfaltowanie ulicy Tkackiej w Sannikach” – realizacja inwestycji zakończona w 2009 r., wartość inwestycji: 1.009.752,00 zł (inwestycja sfinansowana ze środków Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie);

- „Budowa ulicy Wiejskiej w Sannikach – etap I” – realizacja inwestycji zakończona w 2009 r., wartość inwestycji: 1.525.860,21 zł (inwestycja dofinansowana w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych);
- „Rewaloryzacja Zespołu Pałacowo-Parkowego im. Fryderyka Chopina w Sannikach” – realizacja inwestycji zakończona w 2014 r., wartość projektu: 20.781.327,99 zł (projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach RPO WM na lata 2007-2013).

6. Analiza mocnych i słabych stron - SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem służącym do analizy wewnętrznej sytuacji gminy, jak również otoczenia i czynników mających na nią wpływ. Głównym celem analizy jest określenie aktualnej pozycji gminy i jej perspektyw, a wraz z tym najlepszej strategii działania. Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń stanowi pomocne narzędzie do dokonania analizy zasobów i otoczenia gminy oraz dokładniejszego określenia priorytetów jej rozwoju. Analiza SWOT sporządzona została w oparciu o wyniki spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami Gminy Sanniki w związku z pracami nad Lokalną Strategią Rozwoju obszaru, którego częścią jest Gmina Sanniki.

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - dogodne położenie komunikacyjne; - mała odległość do dużych ośrodków miejskich (Warszawa; Łódź); - położenie gminy na terenach atrakcyjnych turystycznie; - bogate dziedzictwo historyczne i kulturowe Regionu Sannickiego; - zdefiniowany produkt turystyczny (Szlak Chopinowski; Szlak Książąt Mazowieckich); - korzystne warunki naturalne dla rozwoju rolnictwa; - środowisko naturalne wolne od uciążliwego przemysłu i zanieczyszczeń; - średni stan infrastruktury technicznej (dróg gminnych); - sukcesywny rozwój infrastruktury użyteczności publicznej (świetlice wiejskie; place zabaw); - aktywność kobiet i druhow z terenu gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - zły stan dróg powiatowych na terenie gminy; - niewystarczająca ilość utwardzonych dróg gminnych; - braki w infrastrukturze sportowo-rekreacyjnej; - braki w infrastrukturze oświatowej; - niewystarczająca infrastruktura turystyczna (ścieżki pieszo-rowerowe; baza noclegowa); - braki w wyposażeniu jednostek OSP; - mała ilość gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych; - brak terenów pod inwestycje; - wysokie bezrobocie wśród młodych ludzi; - wysokie bezrobocie wśród ludzi z niskim wykształceniem; - brak pracodawców; - migracja młodych ludzi; - ubożenie społeczeństwa; - niski poziom korzystania z odnawialnych źródeł energii; - problemy związane z zaopatrzeniem w wodę.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój ruchu turystycznego; - wzrastające zapotrzebowanie na pobyt w gospodarstwach agroturystycznych; - rozwój rolnictwa ekologicznego; - poprawa infrastruktury technicznej (utwardzenie pozostałych dróg gminnych); - dalszy rozwój infrastruktury użyteczności publicznej (nowe świetlice wiejskiej; place zabaw); - doposażenie jednostek OSP; - rozwój infrastruktury turystycznej (ścieżki pieszo-rowerowe; baza noclegowa); - wzrost aktywności społeczności lokalnej; - poprawa jakości życia mieszkańców; - zmniejszenie bezrobocia; - podnoszenie poziomu wykształcenia przez mieszkańców; - możliwość pozyskania funduszy z UE w nowej perspektywie finansowej; - rozwój świadomości i korzystania z odnawialnych źródeł energii. 	<ul style="list-style-type: none"> - duże koszty opracowania planów zagospodarowania przestrzennego; - brak skutecznego programu przeciwdziałania i zwalczania bezrobocia; - pogorszenie opłacalności produkcji rolnej; - duża liczba korzystających z pomocy społecznej; - niewystarczająca możliwość pozyskania funduszy z UE w ramach nowej perspektywy finansowej.

7. Wizja i misja do 2030 r.

Wizja rozwoju Gminy Sanniki jest stanem docelowym, który jest planowany do osiągnięcia z wykorzystaniem możliwości i zasobów gminy w perspektywie do 2030 r. Zdefiniowana wizja stawia do realizacji cele i wyznacza kierunki działania, a więc obszary interwencji, które wygenerują wzrost poziomu jakości życia mieszkańców. Spowoduje to tym samym wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej, a także atrakcyjności Gminy Sanniki.

Wśród potrzeb inwestycyjnych zgłoszonych przez poszczególne sołectwa do budżetu Gminy Sanniki oraz podczas zebrań wiejskich, które odbyły się w 2015 r. najczęściej pojawiają się m. in.: budowa dróg gminnych; budowa ścieżek pieszo-rowerowych przy drogach wojewódzkich; budowa oświetlenia ulicznego; dokończenie wodociągowania; budowa przydomowych oczyszczalni ścieków. W związku z powyższym jednym z celów określonych w *Strategii Rozwoju Gminy Sanniki* będzie wyznaczenie kierunku działań związanych z poprawą dostępności komunikacyjnej, a tym samym poprawy bezpieczeństwa na terenie Gminy Sanniki oraz stworzenie gminy efektywnej pod względem energetycznym.

WIZJA

Gmina Sanniki z dobrze rozwiniętą infrastrukturą techniczną i społeczną, tworząca wysokiej jakości przestrzeń do życia i działania oraz wychodząca naprzeciw dążeniom lokalnej społeczności.

MISJA

Kreowanie zrównoważonego i spójnego rozwoju gminy atrakcyjnej turystycznie i inwestycyjnie, dzięki racjonalnemu i efektywnemu wykorzystaniu istniejących zasobów przyrodniczych, kulturowych, infrastruktury technicznej oraz wyspecjalizowanego rolnictwa dla stworzenia przestrzeni życiowej wysokiej jakości przedsiębiorcom i wykształconym mieszkańcom.

8. Cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań

Cel strategiczny I

Zintegrowana i nowoczesna infrastruktura techniczna

Cele operacyjne:

1. rozwój infrastruktury drogowej i poprawa bezpieczeństwa;
2. dalsza rozbudowa systemów wodno-kanalizacyjnych;
3. rozwój gospodarki przestrzennej;
4. rozwój infrastruktury i technologii informacyjno – komunikacyjnych.

Cel strategiczny II

Otwarty, kreatywny i konkurencyjny kapitał ludzki

Cele operacyjne:

1. rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu;
2. podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych społeczności lokalnej;
3. podniesienie jakości usług edukacji szkolnej i przedszkolnej oraz dostępności żłobkowej;
4. rozwój i poszerzenie funkcji obiektów dydaktycznych, kulturalnych oraz sportowo-rekreacyjnych, a także stworzenie profesjonalnej oferty;
5. rozwijanie tożsamości i integracji społeczności lokalnej.

Cel strategiczny III

Innowacyjna i efektywna gospodarka

Cele operacyjne:

1. wsparcie rozwoju sektora usług rolno-spożywczych, handlu i rzemiosła;
2. rozwój i wzrost konkurencyjności mikro, małych i średnich firm;
3. stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej i agroturystycznej w oparciu o zasoby przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz innowacyjne ich wykorzystanie.

Cel strategiczny IV

Środowisko naturalne wysokiej jakości, ochrona wartości przyrodniczych i historycznych

Cele operacyjne:

1. renowacja i ochrona dziedzictwa historycznego i obiektów zabytkowych;
2. ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalna gospodarka zasobami;
3. zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
4. promocja ochrony środowiska, postaw proekologicznych i zdrowego trybu życia.

Cel strategiczny I **Zintegrowana i nowoczesna infrastruktura techniczna**

Cel operacyjny I.1. Rozwój infrastruktury drogowej i poprawa bezpieczeństwa

Kierunki działań:

- a) modernizacja i poprawa stanu technicznego istniejącej gminnej infrastruktury drogowej;
- b) budowa nowej infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
- c) realizacja zadania pod nazwą „Przebudowa, rozbudowa i budowa dróg gminnych w miejscowości Sanniki wraz ze zjazdami, skrzyżowaniami i kanalizacją deszczową” (planowany koszt realizacji zadania: 4.200.000,00 zł)
- d) uczestnictwo w przebudowie dróg powiatowych i wojewódzkich przy współpracy z zarządcami tych dróg;
- e) budowa i modernizacja infrastruktury towarzyszącej: chodników i ścieżek pieszo-rowerowych;
- f) budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego;
- g) wzmocnienie potencjału Ochotniczych Straży Pożarnych (w szczególności doposażenie w sprzęt jednostek OSP i zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych).

Cel operacyjny I.2. Dalsza rozbudowa systemów wodno-kanalizacyjnych

Kierunki działań:

- a) kontynuacja budowy, rozbudowy i modernizacji systemów wodociągowych i kanalizacyjnych gminy;
- b) modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody w celu stworzenia optymalnych możliwości zaopatrzenia mieszkańców w wodę;
- c) budowa nowych studni głębinowych na terenie gminy;
- d) wsparcie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków, a także uzupełniających sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.

Cel operacyjny I.3. Rozwój gospodarki przestrzennej

Kierunki działań:

- a) tworzenie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- b) rezerwacja przestrzeni centrum Sannik na rynek z działalnością handlową, usługową i mieszkalną;
- c) tworzenie planów zagospodarowania przestrzennego pod kątem infrastruktury turystycznej, wskazujących funkcje kluczowe dla gminy obszarów o wysokich walorach przyrodniczych w celu odpowiedniego zorganizowania ruchu turystycznego.

Cel operacyjny I.4. Rozwój infrastruktury i technologii informacyjno-komunikacyjnych

Kierunki działań:

- a) wdrożenie działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom dostępu do szerokopasmowego Internetu w miejscowościach, w których dostęp ten jest ograniczony;
- b) zapewnienie powszechnego dostępu do e-usług i e-administracji.

Cel strategiczny II

Otwarty, kreatywny i konkurencyjny kapitał ludzki

Cel operacyjny II.1. Rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu

Kierunki działań:

- a) tworzenie, udoskonalanie i realizacja programów pomocy rodzinie i pomocy społecznej przeciwdziałających wykluczeniu;
- b) współpraca przy tworzeniu programu przeciwdziałania bezrobociu;
- c) prowadzenie działań mających na celu ograniczenie patologii społecznych poprzez profilaktykę (np. grupy wsparcia, profesjonalne doradztwo prawne);
- d) wspieranie działań związanych z aktywizacją zawodową osób w wieku 25-34 lat oraz działań mających na celu zwiększenie adaptacji do nowych zawodów;
- e) podnoszenie kwalifikacji mieszkańców w szczególności w zakresie rolnictwa i obsługi ruchu turystycznego;
- f) podjęcie działań mających na celu utworzenie domu dziennej opieki nad seniorem.

Cel operacyjny II.2. Podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych społeczności lokalnej

Kierunki działań:

- a) organizacja zajęć pozalekcyjnych i szkoleniowych, a także kursów w obiektach placówek kulturalnych i oświatowych gminy;
- b) wspieranie i promocja innowacyjnych form kształcenia (np. e-edukacja).

Cel operacyjny II.3. Podniesienie jakości usług edukacji szkolnej i przedszkolnej oraz dostępności żłobkowej

Kierunki działań:

- a) utworzenie systemu opieki nad małym dzieckiem (żłobków, punktów żłobkowych);
- b) rozwój różnych form wychowania przedszkolnego;
- c) racjonalizacja struktury placówek oświatowych w zależności od zmian struktury demograficznej;
- d) podniesienie jakości oferty edukacji szkolnej i przedszkolnej oraz dostosowanie jej do zmieniających się potrzeb lokalnej społeczności.

Cel operacyjny II.4. Rozwój i poszerzenie funkcji obiektów dydaktycznych, kulturalnych oraz sportowo-rekreacyjnych, a także stworzenie profesjonalnej oferty

Kierunki działań:

- a) modernizacja i rozbudowa infrastruktury oświatowej oraz doposażenie w sprzęt komputerowy, audiowizualny i pomoce dydaktyczne;
- b) utrzymanie wysokiego poziomu usług edukacyjnych oraz stworzenie oferty edukacji pozaszkolnej (zajęcia pozalekcyjne, sportowe, kursy);
- c) wspieranie młodzieży najzdolniejszej;
- d) wspieranie młodzieży z problemami edukacyjnymi;
- e) budowa nowej i modernizacja istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (sal sportowych, boisk sportowych, sal gimnastycznych);
- f) kontynuacja remontu świetlic wiejskich, modernizacja i doposażenie istniejących;
- g) budowa nowych świetlic wiejskich;
- h) budowa siłowni zewnętrznych;
- i) poszukiwanie nowych, atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży, dorosłych, osób starszych i niepełnosprawnych;
- j) likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych;
- k) poszerzenie istniejącej oferty dla mieszkańców gminy (organizacja wystaw, festynów, koncertów);
- l) promocja sportu i aktywnego wypoczynku, wspieranie działalności klubów sportowych;
- ł) rozwijanie funkcjonalności i oferty kulturalnej (m.in. Gminnej Biblioteki Publicznej w Sannikach);
- m) realizacja zadania pod nazwą „Modernizacja (rozbudowa i przebudowa) muszli koncertowej w Sannikach wraz z niezbędną infrastrukturą i wyposażeniem” w ramach RPO WM na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa V „Gospodarka przyjazna środowisku”, Działanie 5.3 „Dziedzictwo kulturowe”;
- n) realizacja zadania pod nazwą „Remont zabytkowego ogrodzenia Zespołu Pałacowo-Parkowego im. Fryderyka Chopina w Sannikach wraz z częściową przebudową i ujednoczeniem architektury ogrodzenia” w ramach RPO WM na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa V „Gospodarka przyjazna środowisku”, Działanie 5.3 „Dziedzictwo kulturowe”.

Cel operacyjny II.5. Rozwijanie tożsamości i integracji społeczności lokalnej

Kierunki działań:

- a) współpraca w zakresie ochrony zabytków oraz miejsc pamięci;
- b) wspieranie inicjatyw oddolnych organizacji wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych;
- c) wspieranie działań aktywizujących osoby starsze oraz kultywowanie tradycji i tożsamości społeczności lokalnej;
- d) poprawa estetyki przestrzeni, tworzenie „serc miejscowości”, rabat kwiatowych, kwietników, wiat, placów zabaw, skwerów i innych, jako miejsc spędzania czasu wolnego dzieci, młodzieży i dorosłych;
- e) zagospodarowanie centrum miejscowości Sanniki poprzez wyburzenie budynku komunalnego przy ul. Warszawskiej 138 oraz stworzenie przestrzeni handlowej, usługowej i mieszkalnej.

Cel strategiczny III

Innowacyjna i efektywna gospodarka

Cel operacyjny III.1. Wsparcie rozwoju sektora usług rolno-spożywczych, handlu i rzemiosła

Kierunki działań:

- a) rezerwacja terenu pod działalność usługowo-handlową;
- b) wsparcie rozwoju usług rolno-spożywczych, handlu i rzemiosła wysokiej jakości poprzez promocję nowoczesnych technologii;
- c) wsparcie rozwoju usług rolno-spożywczych w gospodarstwach ekologicznych;
- d) wsparcie rozwoju i tworzenia nowych gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych;
- e) wspieranie edukacji rolników;
- f) promocja rolnictwa ekologicznego;
- g) promocja lokalnej produkcji rolnej.

Cel operacyjny III.2. Rozwój i wzrost konkurencyjności mikro, małych i średnich firm

Kierunki działań:

- a) wsparcie zróżnicowania działalności gospodarczej w kierunku działalności nierolniczej;
- b) zapewnienie mikro, małym i średnim przedsiębiorcom wsparcia instytucjonalnego, pomoc i ułatwienie dostępu do informacji o możliwościach pozyskania środków na utworzenie lub rozwój firmy, w tym środków z Powiatowego Urzędu Pracy, środków przeznaczonych na rozwój obszarów wiejskich i innych funduszy Unii Europejskiej.

Cel operacyjny III.3. Stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej i agroturystycznej w oparciu o zasoby przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz innowacyjne ich wykorzystanie

Kierunki działań:

- a) wspieranie rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, bazy noclegowej oraz gastronomicznej;
- b) budowa ścieżek rowerowych w powiązaniu z istniejącymi;
- c) wspieranie rozwoju oferty usługowej wzdłuż szlaków turystycznych;
- d) wspieranie utworzenia zintegrowanej informacji turystycznej i promocji gminy;
- e) poprawa oznakowania atrakcji turystycznych gminy oraz dróg dojazdowych;
- f) wypracowanie modelu markowych imprez cyklicznych, jako atrakcji turystycznych;
- g) uczestnictwo w krajowych i regionalnych targach turystycznych, konkursach, przeglądach;
- h) wykorzystanie potencjału Regionalnego Zespołu Pieśni i Tańca „Sanniki” oraz zdefiniowanych produktów turystycznych do promocji gminy.

Cel strategiczny IV

Środowisko naturalne wysokiej jakości, ochrona wartości przyrodniczych i historycznych

Cel operacyjny IV.1. Renowacja i ochrona dziedzictwa historycznego i obiektów zabytkowych

Kierunki działań:

- a) odnowa i konserwacja obiektów zabytkowych i historycznych;
- b) ochrona dziedzictwa kulturowego oraz zwiększenie roli zabytków w ofercie turystycznej gminy.

Cel operacyjny IV.2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalna gospodarka zasobami

Kierunki działań:

- a) uporządkowanie systemu odprowadzania wód opadowych;
- b) realizacja programu usuwania azbestu;
- c) promocja i wspieranie ekologicznych przedsięwzięć;
- d) wsparcie w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach o rozproszonej budowie;
- e) wsparcie działań mających na celu powszechne zastosowanie pomp ciepła i pieców na biomasę;
- f) wsparcie rolnictwa ekologicznego;
- g) termomodernizacja gminnych budynków użyteczności publicznej;
- h) likwidacja dzikich wysypisk;
- i) zakłada się wykonanie rekultywacji terenu po wyeksploatowaniu kruszyw w oparciu o ustalony kierunek i warunki przeprowadzenia rekultywacji w kierunku leśnym z zachowaniem niwelety powstałej po wydobyciu kruszywa.

Cel operacyjny IV.3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Kierunki działań:

- a) zwiększenie udziału innowacyjnych technologii z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii;
- b) wspieranie przedsięwzięć budowy odnawialnych źródeł energii na terenie gminy;
- c) realizacja zadania pod nazwą „Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii w obiektach zabytkowych – Pałac w Sannikach” w ramach RPO WM na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa IV „Przejście na gospodarkę niskoemisyjną”, Działanie 4.2 „Efektywność energetyczna”;
- d) modernizacja infrastruktury oświetlenia ulicznego.

Cel operacyjny IV.4. Promocja ochrony środowiska, postaw proekologicznych i zdrowego trybu życia

Kierunki działań:

- a) zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców, w szczególności edukacji w placówkach oświatowych;
- b) organizacja zajęć terenowych dla uczniów placówek oświatowych w ekologicznych gospodarstwach rolnych;
- c) organizacja akcji sprzątania świata;
- d) promocja ochrony środowiska i zdrowego trybu życia.

9. Zgodność strategii z dokumentami o zasięgu regionalnym i krajowym

Wizja, misja Gminy Sanniki oraz plan jej realizacji wyrażający się w sformułowanych celach strategicznych i operacyjnych wymaga zgodności z dokumentami wyższego szczebla o charakterze strategicznym dla całego kraju, województwa i powiatu. Polityka rozwoju gminy musi zostać przeprowadzona w celu wdrażania polityki zrównoważonego, wieloaspektowego i spójnego rozwoju zawartego w założeniach dokumentów nadrzędnych.

Założenia *Strategii Rozwoju Gminy Sanniki na lata 2016-2030* są spójne z celami Strategii Rozwoju Kraju 2020 (SRK), która wskazuje najważniejsze zadania państwa, jakie należy zrealizować w najbliższych latach, aby przyspieszyć rozwój Polski. Proponuje podejście dwukierunkowe polegające na usuwaniu barier i słabości polskiej gospodarki oraz wykorzystaniu jej mocnych stron. SRK wyznacza trzy obszary, na których powinny zostać skoncentrowane fundusze na politykę rozwoju: konkurencyjna gospodarka; spójność społeczna i terytorialna; sprawne i efektywne państwo. *Strategia Rozwoju Gminy Sanniki na lata 2016-2030* jest również zgodna z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR). Celem strategicznym polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie specyficznych i regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju. KSRR wyznacza trzy cele szczegółowe, które dotyczą: wzrostu konkurencyjności regionów; niwelowania różnic w rozwoju poszczególnych obszarów kraju; sprawnego zarządzania polityką rozwoju. Zapisy i cele strategiczne *Strategii Rozwoju Gminy Sanniki na lata 2016-2030* są zgodne z celem nadrzędnym Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze, a mianowicie *spójność terytorialna rozumiana jako zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim oraz wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy w Europie*, co w konsekwencji przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Cel nadrzędny Strategii Rozwoju Powiatu Gostynińskiego na lata 2016-2030

brzmi: Powiat Gostyniński jako Jednostka Samorządu Terytorialnego wraz z Miastem Gostynin, Gminą Gostynin, Gminą Pacyna, Gminą Sanniki, Gminą Szczawin Kościelny wpisuje się w spójność terytorialną Województwa Mazowieckiego. Głównym jej założeniem jest zatem zmniejszenie dysproporcji, jaka występuje pomiędzy powiatem gostynińskim, a pozostałymi powiatami województwa mazowieckiego, co przyczyni się do poprawy warunków i jakości życia mieszkańców.

10. Finansowanie

Aby możliwa była realizacja zaplanowanych zadań inwestycyjnych oraz zrównoważony rozwój Gminy Sanniki niezbędne będzie wsparcie planowanych procesów rozwojowych środkami zewnętrznymi.

W szczególności środki te pochodzić będą z następujących źródeł:

- a) programów pomocowych UE;
- b) programów rządowych;
- c) budżetu państwa;
- d) budżetu województwa mazowieckiego;
- e) instytucji finansowych.

11. Monitoring i ewaluacja

Gwarancją prawidłowego wdrażania dokumentu jest monitoring postępu realizacji przyjętych celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań oraz możliwości finansowych, w szczególności pozyskania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych. *Strategia Rozwoju Gminy Sanniki na lata 2016-2030* będzie dokumentem aktualizowanym i dostosowywanym do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych. W tym celu potrzebna będzie również ścisła współpraca z jednostką samorządu terytorialnego mieszkańców Gminy Sanniki, wielu instytucji publicznych, prywatnych oraz sektora pozarządowego.

Bibliografia

1. Jan Bolesław Nycek, „*GMINA SANNIKI. Przyroda. Społeczeństwo. Dzieje*”, Płock 2011.
2. Folder „*GMINA SANNIKI*”.
3. Uchwała Nr 246/XXIX/2001 Rady Gminy Sanniki z dnia 23.08.2001 r. w sprawie: ustanowienia herbu Gminy Sanniki.
4. Uchwała Nr 278/XXXIV/2002 Rady Gminy Sanniki z dnia 28.02.2002 r. w sprawie: ustanowienia flagi Gminy Sanniki.
5. Uchwała Nr 66/XIX/2015 Rady Gminy Sanniki z dnia 13.11.2015 r. w sprawie: przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sanniki w latach 2015-2020.
6. Główny Urząd Statystyczny w Warszawie (www.stat.gov.pl).
7. Powiatowy Urząd Pracy w Gostyninie (www.pup-gostynin.pl).
8. www.osp.org.pl/2005/gmina.php
9. „*Strategia Rozwoju Kraju 2020*” (www.mir.gov.pl).
10. „*Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie*” (www.mir.gov.pl).
11. „*Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze*” (www.mazovia.pl).
12. „*Strategia Rozwoju Powiatu Gostynińskiego na lata 2015-2030*” (www.gostynin.powiat.pl).

Spis tabel

Tabela 1:	<i>Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Sanniki według stanu na dzień 31.12.2014 r.</i>	10
Tabela 2:	<i>Grunty orne na terenie Gminy Sanniki według klas bonitacyjnych gleby.....</i>	11
Tabela 3:	<i>Łąki i pastwiska na terenie Gminy Sanniki według klas bonitacyjnych gleby.....</i>	12
Tabela 4:	<i>Ludność Gminy Sanniki na tle powiatu gostynińskiego i województwa mazowieckiego według stanu na dzień 31.12.2014 r.</i>	14
Tabela 5:	<i>Powierzchnia, ludność oraz lokaty według gmin według stanu na dzień 31.12.2014 r.</i>	15
Tabela 6:	<i>Ludność Gminy Sanniki na tle powiatu gostynińskiego i województwa mazowieckiego według stanu na dzień 31.12.2013 r.</i>	16
Tabela 7:	<i>Powierzchnia, ludność oraz lokaty według gmin według stanu na dzień 31.12.2013 r.</i>	17
Tabela 8:	<i>Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r.</i>	20
Tabela 9:	<i>Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2013 r.</i>	22
Tabela 10:	<i>Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2012 r.</i>	22
Tabela 11:	<i>Bezrobotni z prawem do zasiłku według stanu na dzień 31.12.2014 r.</i>	24
Tabela 12:	<i>Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r. według poszczególnych grup.....</i>	26
Tabela 13:	<i>Powody przyznania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sannikach w latach 2013-2014.....</i>	30
Tabela 14:	<i>Powody przyznania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sannikach w latach 2011-2012.....</i>	31
Tabela 15:	<i>Udzielone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sannikach świadczenia z zakresu zadań własnych i zleconych gminie w latach 2013-2014.....</i>	33
Tabela 16:	<i>Usługi wykonane przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Lekarz Rodziny” w Sannikach w 2013 r.</i>	35
Tabela 17:	<i>Dotacje przekazane klubom sportowym w drodze otwartych konkursów ofert w latach 2011-2014.....</i>	37
Tabela 18:	<i>Uczniowie na poszczególnych poziomach kształcenia w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.....</i>	39
Tabela 19:	<i>Liczba dzieci uczęszczających do Przedszkola Samorządowego w Sannikach w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.....</i>	42
Tabela 20:	<i>Dzieci uczęszczające do oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.....</i>	43
Tabela 21:	<i>Drogi gminne utwardzone i bez nawierzchni asfaltowej w latach 2011-2014.....</i>	58
Tabela 22:	<i>Wysokość budżetu Gminy Sanniki w latach 2010-2014.....</i>	60
Tabela 23:	<i>Wydatki bieżące i wydatki majątkowe Gminy Sanniki w latach 2010-2014.....</i>	62
Tabela 24:	<i>Dochody własne Gminy Sanniki w latach 2010-2014.....</i>	63

Spis wykresów

Wykres 1:	<i>Powierzchnia poszczególnych gmin powiatu gostynińskiego w ha.....</i>	6
Wykres 2:	<i>Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Sanniki według stanu na dzień 31.12.2014 r.</i>	11
Wykres 3:	<i>Grunty orne na terenie Gminy Sanniki według klas bonitacyjnych gleby w ha.....</i>	12
Wykres 4:	<i>Łąki i pastwiska na terenie Gminy Sanniki według klas bonitacyjnych gleby w ha.....</i>	13
Wykres 5:	<i>Ludność Gminy Sanniki na tle ogólnej liczby ludności powiatu gostynińskiego według stanu na dzień 31.12.2014 r.</i>	14
Wykres 6:	<i>Ludność na 1 km² w poszczególnych gminach powiatu gostynińskiego według stanu na dzień 31.12.2014 r.</i>	15
Wykres 7:	<i>Ludność Gminy Sanniki na tle ogólnej liczby ludności powiatu gostynińskiego według stanu na dzień 31.12.2013 r.</i>	16
Wykres 8:	<i>Ludność na 1 km² w poszczególnych gminach powiatu gostynińskiego według stanu na dzień 31.12.2013 r.</i>	17
Wykres 9:	<i>Ludność Gminy Sanniki w latach 2013-2014.....</i>	18
Wykres 10:	<i>Ludność Gminy Sanniki w latach 2013-2014 (ogółem, kobiety, mężczyźni).....</i>	18
Wykres 11:	<i>Ludność na 1 km² w poszczególnych gminach powiatu gostynińskiego w latach 2013-2014.....</i>	19
Wykres 12:	<i>Bezrobotni w Gminie Sanniki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r. (ogółem, kobiety, mężczyźni).....</i>	20
Wykres 13:	<i>Bezrobotni w poszczególnych gminach powiatu gostynińskiego zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r.</i>	21
Wykres 14:	<i>Bezrobotni w Gminie Sanniki w odniesieniu do ogółu bezrobotnych w powiecie gostynińskim zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r.</i>	21
Wykres 15:	<i>Bezrobotni w Gminie Sanniki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie w latach 2012-2014.....</i>	23
Wykres 16:	<i>Bezrobotni w Gminie Sanniki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie w latach 2012-2014 (ogółem, kobiety, mężczyźni)...</i>	23
Wykres 17:	<i>Bezrobotni z prawem do zasiłku i bezrobotne kobiety z prawem do zasiłku w poszczególnych gminach powiatu gostynińskiego według stanu na dzień 31.12.2014 r.</i>	25
Wykres 18:	<i>Bezrobotni w Gminie Sanniki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r. ze względu na wiek.....</i>	27
Wykres 19:	<i>Bezrobotni w Gminie Sanniki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r. ze względu na wykształcenie.....</i>	27
Wykres 20:	<i>Bezrobotni w Gminie Sanniki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r. ze względu na czas pozostawania bez pracy.....</i>	28

Wykres 21:	<i>Bezrobotni w Gminie Sanniki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gostyninie według stanu na dzień 31.12.2014 r. ze względu na staż pracy ogółem.....</i>	28
Wykres 22:	<i>Powody przyznania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sannikach w latach 2013-2014 według liczby osób/rodzin.....</i>	32
Wykres 23:	<i>Udzielone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sannikach świadczenia z zakresu zadań własnych i zleconych gminie w latach 2013-2014 według liczby osób/rodzin.....</i>	34
Wykres 24:	<i>Dotacje przekazane klubom sportowym w drodze otwartych konkursów ofert w latach 2011-2014 w zł.....</i>	37
Wykres 25:	<i>Uczniowie na poszczególnych poziomach kształcenia w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.....</i>	40
Wykres 26:	<i>Uczniowie Szkoły Podstawowej im. Fryderyka Chopina w Sannikach w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.....</i>	41
Wykres 27:	<i>Uczniowie Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.....</i>	41
Wykres 28:	<i>Uczniowie Gimnazjum im. Księżąt Mazowieckich w Sannikach w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.....</i>	42
Wykres 29:	<i>Liczba dzieci uczęszczających do Przedszkola Samorządowego w Sannikach w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.....</i>	43
Wykres 30:	<i>Liczba dzieci uczęszczających do oddziału przedszkolnego w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Osmolinie w latach szkolnych od 2012/2013 do 2014/2015.....</i>	44
Wykres 31:	<i>Drogi gminne utwardzone i bez nawierzchni asfaltowej w latach 2011-2014.....</i>	58
Wykres 32:	<i>Wydatki bieżące i wydatki majątkowe w 2014 r.</i>	60
Wykres 33:	<i>Budżet Gminy Sanniki w latach 2010-2014.....</i>	61
Wykres 34:	<i>Wydatki bieżące i wydatki majątkowe Gminy Sanniki w latach 2010-2014.....</i>	62
Wykres 35:	<i>Dochody własne Gminy Sanniki w 2014 r.</i>	63
Wykres 36:	<i>Dochody własne Gminy Sanniki w latach 2010-2014.....</i>	64

Spis zdjęć

Zdjęcie 1:	<i>Pamiątkowy obelisk Koła Łowieckiego „Mszary”</i>	10
Zdjęcie 2:	<i>Pałac w Sannikach</i>	46
Zdjęcie 3:	<i>Aleja główna parku w Sannikach</i>	46
Zdjęcie 4:	<i>Odkopane fundamenty dawnego dworu Księżąt Mazowieckich</i>	47
Zdjęcie 5:	<i>Kościół w Sannikach</i>	48
Zdjęcie 6:	<i>Ołtarz główny w kościele w Sannikach</i>	48
Zdjęcie 7:	<i>Kościół w Osmolinie</i>	49
Zdjęcie 8:	<i>Wnętrze kościoła w Osmolinie</i>	49
Zdjęcie 9:	<i>Kościół w Lwówku</i>	50
Zdjęcie 10:	<i>Wnętrze kościoła w Lwówku</i>	51
Zdjęcie 11:	<i>Koncert chopinowski w Sannikach</i>	52
Zdjęcie 12:	<i>„Niedziele Sannickie”</i>	53
Zdjęcie 13:	<i>Festyn rycerski w Sannikach „Na dworze Księcia Siemowita VI”</i>	54
Zdjęcie 14:	<i>Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „SANNIKI”</i>	55
Zdjęcie 15:	<i>Sannickie wycinanki</i>	55
Zdjęcie 16:	<i>Pisanki wielkanocne</i>	56
Zdjęcie 17:	<i>Krajobraz Gminy Sanniki</i>	56
Zdjęcie 18:	<i>Narodowe Czytanie powieści „Lalka” Bolesława Prusa</i>	57

Spis rysunków

Rysunek 1:	<i>Mapa Gminy Sanniki</i>	5
------------	---------------------------------	---

PRZEWODNICZĄCA
RADY GMINY SANNIKI

Wanda Milczarek